

SANTERI SIILIN MUKANA LÄHETYSTYÖN LÄHTEILLÄ

Lähetystyötä tutuksi lapsille

Sini Turunen ja Heidi Vainikka
Opinnäytetyö, syksy 2010
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Diak Etelä, Järvenpää
Sosiaalialan koulutusohjelma
Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön
suuntautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK) +
Kirkon nuorisotyönohjaajan virka-
kelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Sini Turunen & Heidi Vainikka. Santeri Siilin mukana lähetystyön lähteillä. Lähetystyötä tutuksi lapsille. Järvenpää, syksy 2010. 84 s., 1 liite.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Etelä, Järvenpää. Sosiaalialan koulutusohjelma, Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus.

Opinnäytetyömme tavoitteena oli tuottaa lähetyskasvatusmateriaalia Sotkamon seurakunnan lapsityön sekä Suomen Lähetysseuran käyttöön. Tarkoituksena oli tukea vanhempia ja Sotkamon seurakuntaa kristillisessä kasvatuksessa sekä tutustuttaa lapsia kaikkia kristittyjä koskettavaan lähetystyön tehtävään. Toteutimme opinnäytetyömme yhteistyössä Sotkamon seurakunnan lapsityön sekä Suomen Lähetysseuran kanssa.

Opinnäytetyömme käytännön toteutus tapahtui syksyn 2009 ja kevään 2010 aikana. Toteutimme tuolloin Sotkamon seurakunnan lapsityön viisivuotiaiden lasten päiväkerhoissa kuusi lähetystyöaiheista kerhokertaa sekä koko perheen toiminnallisen tapahtuman. Lähestyimme lähetystyötä neljän eri maan ja niissä tehtävän lähetystyön avulla. Käsittelemämme maat olivat Venäjä, Thaimaa, Venezuela sekä Tansania. Tutustuimme lähetystyöhön ja valitsemiimme teemoihin lasten näkökulmasta. Toimintaamme varten loimme hahmon nimeltä Santeri Siili, jonka avulla tutustutimme lapsia lähetystyöhön.

Työmme keskeisinä teoreettisina lähtökohtina olivat lähetystyö ja kristillinen kasvatusta. Kasvatuksellisia taustateorioina hyödynsimme konstruktivistista oppimiskäsitystä sekä toiminnallisia oppimismenetelmiä. Kaikessa toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa huomioimme viisivuotiaan lapsen kehitystason.

Opinnäytetyömme koostuu kahdesta osasta, teoriasta sekä lähetyskasvatusmateriaalista, jonka olemme koonneet toteuttamamme toiminnan pohjalta. Materiaali palvelee erityisesti Sotkamon seurakuntaa, sillä olemme koonneet sen heidän toiveidensa ja tarpeidensa mukaisesti. Materiaali on kuitenkin sovellettavissa myös muiden seurakuntien ja lapsiryhmien tarpeiden mukaan. Tuottamamme materiaali on kaikkien luettavissa Suomen Lähetysseuran Internet-sivuilla.

Asiasanat: lähetystyö, kristillinen kasvatusta, konstruktivistinen oppimiskäsitys, Sotkamon seurakunta, Suomen Lähetysseura

ABSTRACT

Sini Turunen & Heidi Vainikka. Exploring the mission work with Santeri Siili. Making mission work familiar to children. Järvenpää, autumn 2010. 84 p., 1 appendix.

Diaconia University of Applied Sciences, Diak South, Järvenpää. Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services.

The aim of our thesis was to produce material of mission education to the children's work of the Sotkamo parish and The Finnish Evangelical Lutheran Mission. With our thesis we supported the children's work of the Sotkamo parish and parents in their Christian education and made the idea of mission work familiar to children. The project was carried out in collaboration with the children's work of the Sotkamo parish and The Finnish Evangelical Lutheran Mission.

Our project was carried out during the autumn 2009 and the spring 2010 in the playgroups of five-year-old children in the children's work of the Sotkamo parish. We arranged six playgroups and an event for whole family where we explored mission work through four different countries, Russia, Thailand, Venezuela and Tanzania. We created a character called Santeri Siili (Henry the Hedgehog) which we used as an aid in familiarising children with mission work.

The key theories in our thesis were mission work and Christian education. As a pedagogical theory we used the learning theory of constructivism and learning by doing-methods. In the planning and implementation process we took into account the development of a five-year-old child.

The thesis consists of two separate parts, the theory part and the mission education material. The material is designed to answer to the needs and hopes of the children's work of the Sotkamo parish, but it is possible to apply the material to suit the needs of other parishes. The material can be found and read in the internet sites of The Finnish Evangelical Lutheran Mission.

Keywords: mission work, Christian education, the learning theory of constructivism, Sotkamo parish, The Finnish Evangelical Lutheran Mission

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 TAVOITTEET JA LÄHTÖKOHDAT	6
2.1 Sotkamon kunta ja seurakunta.....	6
2.2 Suomen Lähetysseura	7
3 LÄHETYSTYÖ	9
3.1 Lähetystyö kirkon ja kristittyjen tehtävänä.....	10
3.2 Lähetystyön kokonaisvaltaisuus.....	12
4 KRISTILLINEN KASVATUS JA LÄHETYSKASVATUS	14
4.1 Kristillisen kasvatuksen ulottuvuudet	14
4.2 Kirkon lapsityö kristillisenä kasvattajana	15
4.3 Lähetyskasvatus	16
5 VIISIVUOTIAAN LAPSEN KEHITYS	18
5.1 Psykososiaalinen ja kognitiivinen kehitys.....	18
5.2 Uskonnollinen kehitys	20
6 KONSTRUKTIVISTINEN OPPIMISKÄSITYS	21
6.1 Konstruktivismiin määrittelyä	21
6.2 Konstruktivistinen käsitys oppimisesta.....	22
6.3 Yksilö- ja sosiaalinen konstruktivismi	23
7 PROSESSIN KUVAUS	26
7.1 Teoria käytännöksi.....	26
7.2 Kerhokerrat	31
7.3 Koko perheen toiminnallinen tapahtuma	33
8 OPINNÄYTETYÖN ARVIOINTIA	36
8.1 Saatu palaute ja sen arviointi.....	36
8.2 Tavoitteiden toteutuminen.....	40
8.3 Keskinäinen yhteistyömme ja työnjako	42
8.4 Työskentely yhteistyötahojen kanssa.....	43
8.5 Ammatillinen kehittyminen	44
LÄHTEET	46
LIITE	52

1 JOHDANTO

Lähetystyö ei ole kristinuskossa ehkä kaikkein yksinkertaisin asia ymmärtää tai opettaa, etenkin lapsille. Lähetystyö ja sen sisältö eivät ole yksiselitteisiä asioita, vaan niille on olemassa erilaisia määritelmiä ja näkemyksiä (Lehtiö & Sääksi 2007, 42–43). Tästä huolimatta lähetystyö on yksi tärkeimmistä kristinuskon peruspilareista ja Jeesuksen antamista tehtävistä kristityille. Lähetystyötä käsitellään rippikoulussa, mutta mielestämme siihen olisi tärkeää alkaa tutustua jo paljon aikaisemmin. Usein joudutaan kuitenkin pohtimaan, miten lähetystyöstä tulisi lapsille puhua tai millaisia keinoja siinä olisi hyvä käyttää apuna.

Opinnäytetyöllämme pyrimme osaltaan vastaamaan näihin kysymyksiin. Toteutimme yhteistyössä Sotkamon seurakunnan ja Suomen Lähetysseuran kanssa viisivuotiaille lapsille suunnattua lähetyskasvatusta, jossa tutustuimme lasten kanssa lähetystyöhön ja sen merkitykseen. Toteuttamastamme toiminnasta kokosimme seurakuntien lapsityöhön suunnatun materiaalipaketin. Lopulta saimme huomata, ettei lähetystyö olekaan niin haastava asia käsiteltäväksi lasten kanssa. Täytyy vain löytää oikeat keinot ja välineet sen toteuttamiseen.

2 TAVOITTEET JA LÄHTÖKOHDAT

Alkuperäinen ajatus opinnäytetyöstämme syntyi opintojemme alkuvaiheessa. Kävimme jo tuolloin alustavia keskusteluja Sotkamon seurakunnan kanssa mahdollisesta yhteistyöstä opinnäytetyöhömmme liittyen. Varsinaisesti työmme käynnistyi syksyllä 2009 tarkemmilla keskusteluilla Sotkamon seurakunnan kanssa. Opinnäytetyömme on alusta alkaen ollut työelämälähtöinen, sillä aiheemme ja kohderyhmämme olemme saaneet toiveena Sotkamon seurakunnalta. Sotkamon seurakunnan lisäksi saimme toiseksi yhteistyötahoksi Suomen Lähetysseuran. Työnjako kahden eri tahon kanssa muotoutui kuin itsestään. Sotkamolta saimme tueksemme tiimin lapsityön ammattilaisia ja Suomen Lähetysseuralta taas lähetystyön asiantuntemuksen.

Opinnäytetyömme tavoitteena oli kehittää lähetyskasvatusmateriaalia seurakuntien lapsityön käyttöön. Työmme perusajatus oli rakentaa toiminta tukemaan viisivuotiaiden kasvua ja kehitystä kokonaisvaltaisesti sekä auttaa heitä ymmärtämään lähetystyön merkitys. Tavoitteisiimme kuului myös tukea lasten vanhempia ja seurakunnan lapsityötä kristillisessä kasvatuksessa. Pidemmän tähtäimen tavoitteenamme oli koota toteuttamastamme toiminnasta materiaalipaketti sekä Sotkamon seurakunnan että Suomen Lähetysseuran käyttöön. Tavoitteenamme oli tehdä materiaalipaketista sellainen, että sitä voitaisiin hyödyntää myös muissa Suomen seurakunnissa joko sellaisenaan tai soveltaen erilaisien tarpeiden mukaan.

2.1 Sotkamon kunta ja seurakunta

Sotkamo on noin 11 000 asukkaan kunta Kainuussa (Sotkamon kunta 2009). Sotkamo on vilkas kunta, johon vaikuttaa suuresti yksi Sotkamon valteista, matkailu. Vuodesta 1647 itsenäisenä ollut Sotkamon seurakunta vastaa hyvin kunnan tarpeisiin (Sotkamon seurakunta i.a. a). Erilaisista haasteista, kuten nälkävuosista ja myös lamoista, huolimatta seurakunnalla on ollut paikkansa kunnas-

sa (Sotkamon seurakunta i.a. b). Sotkamon seurakunnalla on tarjota monenlaisia toimintaa erilaisissa elämäntilanteissa oleville asukkaille.

Sotkamon seurakunnassa lapsityö nähdään tärkeänä. Toimintaa on pienistä vauvoista aina varhaisnuoriin saakka. Yhteistyö muiden työalojen kanssa on tiivistä. Lapsityöllä on toimintaa kahdessa eri toimipisteessä, lisäksi lapsityö hyödyntää myös muita tiloja järjestäen erilaisia kerhoja muuallakin kuin eniten käytetyissä tiloissa. Luottamuksesta Sotkamon seurakunnan lapsityötä kohtaan on hyvänä esimerkkinä perhekerhojen suosio. Perhekerhot ovat aivan täynnä, joten kaikki halukkaat eivät mahdu toimintaan mukaan. Lapsityötä ja lapsityön tiimiä johtaa lapsityönohjaaja, lastenohjaajia on neljä. Sotkamon seurakunnan lapsityö järjestää päiväkerhoja 3-, 4- ja 5-vuotiaille lapsille. (Anitta Fahim, henkilökohtainen tiedonanto 17.3.2010.) 5-vuotiaiden kerhoja, joissa toteutimme opinnäytetyömme, on kaksi. Toinen kerhoista pidetään Sotkamon keskustassa seurakuntatalolla ja toinen hieman kauempana Vuokatin kirkolla. Molemmat kerhot kokoontuvat kahdesti viikossa. Kerhoissa esimerkiksi askarellaan, leikitään, lauletaan ja kuunnellaan Raamatun kertomuksia.

2.2 Suomen Lähetysseura

Vuonna 1859 perustettu Suomen Lähetysseura on yksi Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lähetysjärjestöistä (Suomen Lähetysseura i.a. a). Lähetysseuran toiminta-ajatuksena on toteuttaa ja levittää Jumalan sanaa maailmassa sanojen ja tekojen avulla. Tällä tarkoitetaan evankeliumin julistamista ja ihmisten konkreettista auttamista sekä heidän oikeuksiensa puolustamista. Työn taustalla vaikuttaa lähetyskäsken ajatus viedä sanaa Jumalan rakkaudesta kaikkialle maailmaan. Työtä tehdään erityisesti siellä, missä evankeliumin sanomaa ei vielä tunneta. (Suomen Lähetysseura i.a. b.) Tekemällään lähetystyöllä Suomen Lähetysseura haluaa edistää oikeudenmukaisuuden toteutumista maailmassa pyrkimällä poistamaan köyhyyttä sekä vahvistamalla tietämystä ihmisoikeuksista. Toiminta perustuu kestävän kehityksen ajatukseen, jolla pyritään pitämään huolta Jumalan luomasta maailmasta ja turvaamaan riittävät elinolosuhteet tämän ajan ihmisille ja tuleville sukupolville. (Suomen Lähetysseura i.a. c.)

Suomen Lähetysseura tekee lähetystyötä ulkomailla, mutta se tekee myös laaja-alaista työtä kotimaassa (Suomen Lähetysseura i.a. a). Ulkomailla Lähetysseura teki vuoden 2008 lopussa lähetystyötä 22 eri maassa ja lähetettyjä lähetystyöntekijöitä oli yhteensä 153. Eniten työntekijöitä on Afrikassa. Ulkomailla tehtävä työ koostuu pääasiassa evankelioimistyöstä sekä erilaisesta avustustoiminnasta, kuten koulutuksesta, terveydenhoitotyöstä tai erilaisista kehittämissuoritteista. Toimimillaan alueilla Suomen Lähetysseura tekee tiivistä yhteistyötä alueella olevien luterilaisten kirkkojen sekä monien ulkomaisten lähetysjärjestöjen kanssa. (Suomen Lähetysseura i.a. d.)

Kotimaassa Suomen Lähetysseura tekee yhteistyötä luterilaisten seurakuntien ja hiippakuntien kanssa. Lähetysseura on tehnyt useiden luterilaisten seurakuntien kanssa nimikkolähettiläissopimuksia, joiden kautta seurakunnat voivat osallistua lähetystyön tukemiseen. Lähetysseura tukee seurakuntia tarjoamalla niiden käyttöön vierailijoita sekä erilaista materiaalia. Tärkeä työmuoto kotimaassa ovat erilaiset lähetystyöhön liittyvät koulutustilaisuudet, joita järjestetään ympäri Suomea. Lähetysseura tukee myös kirkon lapsi- ja nuorisotyötä tuottamalla materiaalia työmuotojen käyttöön. (Suomen Lähetysseura i.a. e.)

3 LÄHETYSTYÖ

Kristillisen lähetystyön voidaan ajatella alkaneen Jerusalemissa noin vuonna 30 jKr. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. c). Jeesuksen opetuslapset alkoivat helluntain tapahtumien jälkeen levittää sanomaa ylösnousseesta Kristuksesta niille, jotka eivät vielä tieneet tai olleet kuulleet hänestä. Evankeliumin sanoma levisi erityisesti opetuslasten, kauppiaiden sekä munkkijärjestöjen myötä ympäri silloista maailmaa. Ensimmäinen kristillinen seurakunta perustettiin Antiokian kaupunkiin Syyriaan, josta lähti liikkeelle varsinainen päämäärätietoinen lähetystyö. (Ahonen 2000, 53, 135–137.) Vuoteen 300 mennessä kristillisiä seurakuntia syntyi joka puolelle silloista Rooman valtakuntaa (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. c).

1300-luvulle tultaessa kristillinen usko oli levinnyt ympäri Eurooppaa. 1500-luvulla löytöretkien sekä uskonpuhdistuksen vaikutuksesta kristinusko levisi yhä uusille alueille. Euroopasta muualle maailmaan suuntautuneille löytöretkille lähetettiin mukaan pappeja ja munkkeja julistamaan kristillistä sanomaa. Löytöretkien myötä kristillinen usko levisi esimerkiksi Keski- ja Etelä-Amerikassa olevien alkuperäiskansojen keskuuteen. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. c.) 1700-luvulla kristillinen lähetystyö laajeni pietistisen suuntauksen myötä. Pietistit lähettivät lähetystyöntekijöitään ympäri maailmaa ja heidän toiminnassaan toteuttama vapaaehtoistoiminnan malli toimi eräänlaisena pohjana kristillisten lähetysjärjestöjen toiminnan synnylle. (Ahonen 2000, 141–145.) 1800- ja 1900-luvuilla lähetystoiminta laajeni edelleen ja yhä enemmän alettiin pohtia yhteistyön mahdollisuuksia ja merkitystä eri kirkkojen ja toimijoiden kesken (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. c). 2000-luvulle tultaessa kristinuskosta on tullut maailmanlaajuinen uskonto ja lähetystyötä tehdään ympäri maailmaa. Keskeisenä teemana nykyajan lähetystyössä on yhteistyö ja kumppanuus kirkkojen välillä, jolloin asioita voidaan yhdessä tehdä, kokea ja jakaa. (Ahonen 2007, 1, 4–5.)

Suomessa varsinainen lähetystyö alkoi 1860-luvun loppupuolella, jolloin Suomen Lähetysseuran ensimmäiset lähetystyöntekijät lähetettiin Ambomaalle, ny-

kyiseen Namibiaan. Suomelle lähetystyön alkaminen merkitsi kansainvälistymistä ja kulttuurien välisen vuoropuhelun alkamista. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. c.) Suomalaiset lähetystyöntekijät kertoivat kotimaassaan ihmisille elämästä ja tavoista maailmalla, ja veivät suomalaisia perinteitä mukanaan ulkomaille. Lähetystyöllä onkin Suomessa ollut suuri merkitys kansainvälisyyden ja kulttuurien tuntemisen edelläkävijänä. Lähetystyöntekijät ovat kokeustensa kautta voineet jakaa tietoaan muille kansalaisille ja herätellä heidän kristillistä lähimmäisenrakkauttaan. Eri puolilla maailmaa olevat lähetystyöntekijät ovat voineet antaa kirkolle myös tärkeää tietoa erilaisista kansainvälisistä selkkauksista ja ongelmista. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. d.)

3.1 Lähetystyö kirkon ja kristittyjen tehtävänä

Lähetystyö perustuu Jeesuksen antamaan lähetyskäskyyn, jossa hän kehottaa opetuslapsiaan viemään Jumalan sanaa kaikkialle maailmaan (Ahonen 2000, 56–57).

Minulle on annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä. Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni: kastakaa heitä Isän, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja opettakaa heitä noudattamaan kaikkea, mitä minä olen käskenyt teidän noudattaa. Ja katso, minä olen teidän kanssanne kaikki päivät maailman loppuun asti (Raamattu, Matt. 28:18–20).

Termi ”käsky” voi helposti luoda mielikuvan viime vuosisadalla vallinneeseen lähetysajatteluun, jossa korostui valloittamisen ja taistelun periaate. Kristityt taistelivat tuolloin voimakeinoin pakanoita vastaan ja pakottivat heitä kääntymään puolelleen. Ajatus pakosta ei kuitenkaan kuulu nykyaikaiseen lähetystyöhön. (Lehtiö & Sääksi 2007, 30–31.) Kristillinen lähetystyö ei voi koskaan perustua pakottamiseen tai väkivaltaan, sillä Jumala ei pakota ketään uskomaan itseensä. Usko on Jumalan antama lahja. Lähetystyön avulla ihmisille voidaan kertoa Jumalasta ja heitä voidaan haastaa arvioimaan omia näkemyksiään, mutta ihminen saa aina itse valita kuunteleeko hän Jumalan ääntä sisimmässään. (Ahonen 2000, 202.) Termin ”käsky” ongelmallisesta käytöstä johtuen

Lehtiö ja Sääksi (2007, 30–31) pohtivatkin, pitäisikö käskyn sijaan ryhtyä puhumaan enneminkin tehtävästä, jonka Jeesus seuraajilleen antoi.

Lähetystyön merkitys avautuu pohdittaessa Jeesuksen ristinkuolemaa ja ylösnousemusta. Raamatussa kerrotaan, kuinka Jumala loi ihmisen omaksi kuvakseen, täydelliseksi ja synnittömäksi olennoiksi. Tehtäväkseen ihminen sai viljellä ja varjella Jumalan luomaa maailmaa. Ihmisen ja Jumalan välillä vallitsi täydellinen yhteys. Tämä ei kuitenkaan ollut tarpeeksi, vaan ihminen halusi tietää enemmän ja tulla Jumalan kaltaiseksi. Ihminen lankesi syntiin ja hänet karkotettiin pois paratiisista ja Jumalan yhteydestä. Syntiinlankeemuksen jälkeen Jumala ei kuitenkaan hylännyt luotujaan, vaan pyrkii edelleen löytämään heitä yhteyteensä. (Lehtiö & Sääksi 2007, 38–39.) Johanneksen evankeliumissa kerrotaan, kuinka Jumala lähetti Jeesuksen maailmaan kertomaan ihmisille Jumalasta ja kuolemaan heidän syntiensä sovituksiksi (Raamattu, Joh. 3:16). Suuressa rakkaudessaan Jumala ei halua luotujensa tuhoutua, vaan pelastaa heidät. Jeesuksen ristinkuoleman myötä kaikki kristityt ovat osallisia syntien sovituksista ja iankaikkisesta elämästä. (Ahonen 2000, 92–93.) Ylösnousemuksensa jälkeen Jeesus lähetti seuraajansa viemään sanomaa Jumalan rakkaudesta kaikille maailmaan. Lähetystyö on juuri tämän rakkauden julistamista. (Lehtiö & Sääksi 2007, 38–39.)

Kirkkolaissa lähetystyö määritellään kirkon tehtäväksi. Kirkkolain ensimmäisessä luvussa todetaan, kuinka kirkon tulee julistaa Jumalan sanaa sekä toiminnallaan levittää kristillistä sanomaa ja toteuttaa lähimmäisenrakkautta. (Kirkkolaki 1993, 1. luku 2.§.) Kirkkojärjestyksessä lähetystyön tehtäväksi määritellään evankeliumin levittäminen sellaisten ihmisten keskuuteen, jotka eivät ole vielä kuulleet Jumalasta. Kirkkojärjestyksessä todetaan lisäksi vielä, kuinka lähetystyön toteuttaminen ja sen toteutumisen edistäminen on kaikkien kristittyjen tehtävä. (Kirkkojärjestys 1993, 4. luku 4. §.) Nykyajan suomalaisessa kirkossa lähetystyö nähdään valitettavan usein vain yhtenä erillisenä kirkon tehtäviin kuuluvana toimintamuotona. Ulkomaille suuntautuvaa avustustoimintaa ei ole nähty kenties yhtä tärkeänä kuin kotimaassa toteutettavaa kirkon kasvatustyötä. Lähetystyö onkin pitkälti organisoitunut aiheesta kiinnostuneiden vapaaehtoisten toimijoiden sekä lähetysjärjestöjen ympärille. (Ahonen 2000, 51.) Suomen

evankelis-luterilainen kirkko on hyväksynyt omiksi lähetystyön viestinviejikseen yhteensä seitsemän lähetysjärjestöä, jotka ovat Suomen Lähetysseura, Evankelis-luterilainen Lähetysyhdistys Kylväjä, Radiolähetysjärjestö Sanansaattajat, Suomen Evankelisluterilainen Kansanlähetys, Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys, Suomen Piipiseura sekä ruotsinkielinen Svenska Lutherska Evangeliförenigen i Finland. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. b)

3.2 Lähetystyön kokonaisvaltaisuus

Lähetystyössä sana ja teko kuuluvat yhteen, millä tarkoitetaan suullista julistamista Jumalasta sekä Jeesuksen esimerkin mukaista lähimmäisen rakastamista ja auttamista (Suomen Lähetysseura 2001, 11). Lähetystyö sisältää niin julistus-toimintaa, konkreettista avustustoimintaa, yhteistyötä eri kirkkojen ja toimijoiden kanssa kuin myös toimintaa oikeudenmukaisuuden puolustamiseksi. Erityisesti lähetystyössä pyritään kiinnittämään huomiota sellaisten ihmisten auttamiseen, jotka ovat köyhiä ja heikkoja tai kärsivät huonoissa oloissa. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. a.) Lähetystyön tärkeimpänä sisältönä onkin rakkaus. Jumalan ihmiskuntaa kohtaan osoittama rakkaus saa kristityn toteuttamaan lähimmäisenrakkautta omassa elämässään. (Lehtiö & Sääksi 2007, 40–41.) Hyvänä esimerkkinä kristillisestä lähimmäisenrakkaudesta toimii Jeesuksen vertaus Laupiaasta samarialaisesta (Raamattu, Luuk. 10:29–37), jossa kristittyjä kehoitetaan auttamaan ja rakastamaan muita ihmisiä riippumatta heidän elämänsä katsomuksestaan, kansalaisuudestaan tai muista piirteistä (Ahonen 2000, 261).

Lähetystyössä oleellista ovat kastaminen ja opettaminen. Lähetyskäskyssäkin Jeesus kehottaa seuraajiaan kastamaan ja opettamaan kaikkia kansoja. Kristillisessä perinteessä seurakunnan ja kirkon jäseneksi tullaan kasteen kautta. Kaste on Jumalan antama lahja, jossa Hän ottaa ihmiset omiksi lapsikseen ja liittää heidät osaksi Jeesuksen maailmanlaajuista kirkkoa. Kasteen myötä ihminen tulee osalliseksi Jeesuksen sovituskoulemasta ja iankaikkisesta elämästä. Samalla hän saa osakseen myös lähetystyön toteuttamisen tehtävän. Kasteen merkityksen vuoksi lähetystyö onkin välttämätöntä, jotta kaikki ihmiset pääsisivät Jumalan tarjoaman pelastavan uskon piiriin. (Ahonen 2000, 113–114.) Kas-

teeseen liittyy myös opetus. Opetuksen tarkoituksena ei ole opettaa ulkoa kristillisiä oppilausemia, vaan ennemminkin tarjota eräänlaista asennekasvatusta, jonka avulla ihmisiä opetetaan toteuttamaan kristillisiä periaatteita ja lähimmäisenrakkautta elämässään. (Lehtiö & Sääksi 2007, 33–34.)

4 KRISTILLINEN KASVATUS JA LÄHETYSKASVATUS

Uskontokasvatus ja kristillinen kasvatus voivat helposti sekoittua keskenään, mutta niillä tarkoitetaan eri asioita. Uskontokasvatus on kulttuurien ja uskontojen yleissivistystä, kun taas kristillinen kasvatus pohjaa kristinuskon oppeihin ja näkemyksiin. (Petäjä 2005, 122.) Termi kristillinen kasvatus on yhtä monikäsitteinen ja laajasti määriteltävissä kuin termi kasvatus. Kristillinen kasvatus voidaan nähdä uskonnollisen kasvatuksen muotona. Uskonnollinen kasvatus tarkoittaa kasvatusta, jonka juuret ja piirteet ovat tiettyssä tunnustuksessa ja perinteessä. Kristillisessä kasvatuksessa on näin ollen erilaisia painotuksia riippuen siitä, minkä kirkkokunnan tunnustuksen mukaisesti kasvatetaan. (Muhonen & Tirri 2008, 64, 66–67.) Yleisesti kristillinen kasvatus voidaan nähdä kristillisen perinteen siirtämisenä sukupolvilta toisille. (Muhonen & Tirri 2008, 67.) Se ei ole pelkästään hyvien tapojen opettelua tai Raamattuun tutustumista, vaan sen tarkoituksena on olla koko ihmisen elämään positiivisesti vaikuttavaa toimintaa. Arjessa yhdessä eläminen ja kokeminen ovat keskeistä. (Muhonen & Tirri 2008, 82.)

4.1 Kristillisen kasvatuksen ulottuvuudet

Mervi Muhosen (2005) tutkimuksen mukaan kristillistä kasvatusta voidaan tarkastella kuuden eri ulottuvuuden kautta. Nämä ulottuvuudet ovat opillinen, rituaalinen, kokemuksellinen, eettis-moraalinen, huolenpidollinen sekä pedagoginen.

Opillinen ulottuvuus merkitsee kristinuskoon sisältyviä oppeja ja käsityksiä. Kristillisen perinteen siirtäminen lapsille ja lasten kristillisen identiteetin vahvistaminen ovat keskeisintä opillisessa ulottuvuudessa. Tiedollisten asioiden lisäksi on yhtä tärkeää opettaa lasta luottamaan Jumalaan. Tässä Raamatun kertomukset ovat avainasemassa, sillä sieltä on luettavissa kristittynä elämisen perusohjeet. (Muhonen & Tirri 2008, 78.) Muhosen (2005) tutkimuksen rituaalinen ulottuvuus tarkoittaa kristillisiä tapoja ja perinteitä, kuten osallistuminen jumalanpalveluk-

seen, rukoileminen, hengellisten laulujen laulaminen ja kirkkovuoden seuraaminen. Rituaalisessa ulottuvuudessa on samanaikaisesti läsnä sekä opillinen että kokemuksellinen ulottuvuus. (Muhonen & Tirri 2008, 78–79.)

Kokemuksellinen ulottuvuus pitää sisällään ajatuksen tarjota lapsille näkemys ja kokemus rakastavasta Jumalasta sekä luottamus elämään. Tällaiset kokemukset voivat olla kantamassa lasta tämän myöhemmässä elämässä. Tarkoitus on, että lapsi oppisi elämässään luottamaan ja turvautumaan Jumalan huolenpitoon. (Muhonen & Tirri 2008, 79.) Eettiset periaatteet ja moraalinen toiminta liittyvät kiinteästi kristilliseen kasvatukseen. Kristillisen etiikan tärkeimpiä periaatteita ovat rakkauden kaksoiskäskey sekä kultainen sääntö, joissa kristittyjä kehoitetaan huolehtimaan lähimmäisistään ja rakastamaan heitä. Kristillisen kasvatuksen yhtenä tehtävänä on välittää näitä arvoja ja periaatteita kasvatettaville, jotta he elämässään osaisivat pyrkiä kohti hyvää. Kasvattajan oma persoona ja toiminta ovat tässä tärkeitä roolimalleja. (Muhonen & Tirri 2008, 79–80.)

Huolenpidollisella ulottuvuudella tarkoitetaan arkipäivässä tapahtuvaa yhdessäoloa, rakkauden osoittamista ja huolenpitoa. Tavallisen arkielämän arvostaminen on tärkeä osa kristillisyyttä, sillä Jumala lähetti Poikansa maailmaan juuri ihmisten arjen keskelle. (Muhonen & Tirri 2008, 80.) Pedagoginen ulottuvuus kristillisessä kasvatuksessa merkitsee niitä menetelmiä ja tapoja sekä niiden taustalla vaikuttavia periaatteita, joiden avulla kasvatusta toteutetaan. Yleisesti käytettäviä menetelmiä ovat esimerkiksi keskustelu sekä kerronta. (Muhonen & Tirri 2008, 81.)

4.2 Kirkon lapsityö kristillisenä kasvattajana

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lapsi- ja perhetyö koostuu erilaisista toimintamuodoista, kuten perhekerhoista, pyhäkoulutyöstä, päiväkerhoista, aamu- ja iltapäivätoiminnasta sekä lapsille ja perheille suuntuista jumalanpalveluksista ja muista tapahtumista. Kirkon lapsityön perustehtävänä on kristillisen kasvatuksen toteuttaminen ja kristillisen perinteen siirtäminen nuoremmille sukupolvil-

le. (Seurakuntien lapsityön keskus i.a. a.) Tärkeänä yhteistyökumppanina tässä ovat lasten perheet. Ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta ja kristillisen perinteen siirtämisestä on lasten vanhemmilla, mutta kirkon tehtävänä on tukea heitä kasvatustyössään. Seurakunnat järjestävät vanhemmille esimerkiksi erilaisia keskustelutilaisuuksia, joissa he voivat yhdessä pohtia lasten kasvatukseen tai keskinäiseen parisuhteeseensa liittyviä kysymyksiä. (Seurakuntien lapsityön keskus i.a. c.) Erityisenä haasteena kirkon lapsityöllä on pystyä tukemaan perheitä muuttuvissa elämäntilanteissa sekä pyrkiä tekemään ehkäisevää perhetyötä, jolloin monelta kriisitilanteelta voitaisiin mahdollisesti välttyä. (Alopaus- Karhunen & Wennermark 2004, 22–23.)

Päiväkerhotyö on 3–6-vuotiaille lapsille suunnattua kasteopetusta. Päiväkerhot kokoontuvat yleensä kaksi tai kolme kertaa viikossa kahdesta kolmeen tuntia kerrallaan. Päiväkerhon arkea rytmittää monipuolinen toiminta, joka rakentuu usein eri teemoista ja projekteista, jotka seuraavat kirkkovuotta ja vuodenaikoja. (Saarinen 1997 a, 130–133.) Päiväkerhotyön perustana on kristillinen ihmiskäsitys, jossa lapsi nähdään arvokkaana Jumalan luomana yksilönä, jonka ajatuksia ja näkemyksiä tulee kunnioittaa. Päiväkerhossa lapsi saa yhdessä turvallisen aikuisen kanssa ihmetellä ja pohtia elämän suuria kysymyksiä oman kehitystasonsa mukaisesti. Kristillinen kasvatusta nähdään lähtökohtana kaikkeen päiväkerhon toimintaan; lauluun, leikkiin ja hiljentymiseen. (Seurakuntien lapsityön keskus i.a. b.) Päiväkerhotyön eräänä tärkeänä tehtävänä on myös tukea vanhempia heidän kristillisessä kasvatuksessaan. Tätä edesauttaa tiivis yhteydenpito lasten koteihin. Usein kerhokauden alussa järjestetään tapaamisia, joissa vanhemmat ja lastenohjaajat voivat yhdessä keskustella perheen odotuksista ja toiveista päiväkerhon suhteen. (Seurakuntien lapsityön keskus i.a. c.)

4.3 Lähetyskasvatus

Siitä, kuinka kristinuskon tulisi suhtautua muihin uskontoihin, on käyty kirkon piirissä kansainvälistymisen myötä yhä enemmän keskustelua. Kristittyjen on pohdittava omaa suhtautumistaan ja asenteitaan erilaisuutta sekä muita uskontoja kohtaan. Tämän päivän lapset kasvavat maailmassa, jossa monikulttuuri-

suus on vahvasti esillä. Lähetystyön eräänä tärkeänä tehtävänä onkin nähty kristilliseen kasvatukseen sisältyvä lähetys- tai kansainvälisyyskasvatus, jolla osaltaan pyritään lisäämään ihmisten tietoutta eri kulttuureista ja murtamaan ennakkoluuloja. (Lehtiö & Sääksi 2007, 44.)

Lähetyskasvatus on osa kristillistä kasvatusta. Sen tavoitteena on antaa yleisesti tietoa lähetystyöstä, tarjota mahdollisuuksia osallistua lähetystyön toteuttamiseen sekä auttaa lapsia hyväksymään erilaisuutta. Lähetyskasvatuksen myötä lapsi oppii huomaamaan, että ihmiset ympäri maailmaa ovat monessa mielessä samanlaisia kuin hänkin. (Kilpi & Lehtonen-Inkinen 1997, 197–198.) Tarkoituksena on, että lähetyskasvatus tukisi lapsia ja aikuisia osallistumaan lähetystyön toteuttamiseen omassa elämässään (Hiltunen i.a.).

5 VIISIVUOTIAAN LAPSEN KEHITYS

Viisivuotias lapsi on kiinnostunut ympäristöstään ja uusista asioista. Hän haluaa tehdä ja kokeilla asioita itse, mille kehittynyt motorinen toiminta luo hyvät edellytykset. Viisivuotias myös pohtii ja kyselee paljon sekä miettii asioiden syy- ja seuraussuhteita. Kielen ja puheen avulla viisivuotias lapsi osaa jo sujuvasti ilmaista itseään sekä tutustua ympäröivään maailmaan. (Jarasto & Sinervo 1997, 62–67.)

5.1 Psykososiaalinen ja kognitiivinen kehitys

Erik H. Erikson on kehittänyt teorian ihmisen psykososiaalisesta kehityksestä. Eriksonin mukaan ihminen käy elämänsä aikana läpi kahdeksan eri kehitysvaihetta, joihin sisältyy kehityskriisejä. Jokainen selviää kriiseistä omalla tavallaan. Eriksonin mukaan yksilö pystyy siirtymään seuraavaan vaiheeseen vasta käsiteltynään edellisen kriisiin. Selvittämättömät tai läpikäymättömät kriisit kohdataan uudelleen myöhemmissä elämänvaiheissa. (Ehmqvist 2001, 115–116.)

Ensimmäisen kehityskriisinsä pieni lapsi kohtaa Eriksonin mukaan ensimmäisen ikävuoden aikana. Mikäli lapsi saa osakseen rakkautta ja huolenpitoa ja hänen tarpeisiinsa vastataan, hänelle syntyy perusluottamus elämään ja toisiin ihmisiin. Mikäli taas lasta ei huomioida eikä hänen tarpeisiinsa vastata, lapsi voi kokea turvattomuutta ja hylätyksi tulemisen tunteita, joiden seurauksena syntyy epäluottamus muihin ihmisiin. Hylätyksi kokemisen tunteet voivat myöhemmällä iällä ilmetä psyykkisinä ongelmina, kuten vaikeutena solmia pysyviä ihmissuhteita. (Ehmqvist 2001, 116.)

Eriksonin teorian toisessa vaiheessa ovat iältään kaksi ja kolmevuotiaat lapset. Tällöin lapsi oppii usein kävelemään ja alkaa tutustua aktiivisemmin ympäristöönsä. Lapsi haluaa itse tehdä ja kokeilla asioita. Mikäli lasta kannustetaan tutkimaan ympäristöään asettaen hänelle samalla sopivia rajoja, lapsen itsetunto kehittyy positiivisesti. Mikäli taas lapsen kokeilemisenhalua ei lainkaan tueta

tai kannusteta, lapsi voi kokea itsensä huonoksi ja riittämättömäksi. Liian löyhät rajat voivat myös saada lapsen tuntemaan olonsa turvattomaksi ja hän voi tuntea tulevaisuutensa hylätyksi. (Ehnqvist 2001, 116.)

4–5-vuotias lapsi on Eriksonin kehitysteorian kolmannessa vaiheessa, jolloin lapsen on kohdattava aloitteellisuuden ja syyllisyyden välinen ristiriita. Lapsi on tässä kehitysvaiheessa jo varsin omatoiminen. Haasteena hänellä on hillitä omaa tahtoaan ja kestää pettymyksiä. Lapsi voi kokea suurtakin syyllisyyttä tekemistään asioista. (Ehnqvist 2001, 116.)

Eriksonin teoriaa on kritisoitu siitä, etteivät ihmiset siirry kehityksessään eteenpäin näin järjestelmällisesti. He voivat vielä nuoruusiälläkin käydä läpi lapsuutensa kehittymishaasteita. Toisaalta Eriksonin teoria tarjoaa hyvän yleiskatsauksen koko elämänkaareen liittyvän kehityksen tutkimiseen. Eriksonin teoriaa ei ole pystytty myöskään todistamaan täysin vääräksi. (Ehnqvist 2001, 118.)

Jean Piaget, sveitsiläinen psykologi, on kehittänyt teorian lapsen kognitiivisesta kehityksestä. Piaget jakaa lapsen kognitiivisen kehityksen neljään vaiheeseen; sensomotoriseen, esioperationaaliseen, konkreettisten operaatioiden sekä muodollisten operaatioiden vaiheeseen. Viisivuotias lapsi on kehityksessään Piaget'n teorian toisessa, esioperationaalisessa vaiheessa. Lapsen ajattelu on tuolloin minäkeskeistä, hän ei ymmärrä, että hänen oma näkemyksensä on vain yksi monien joukossa. (Holm 2004, 26–27.) Piaget'n moraalinkehittymisteorian mukaan viisivuotias lapsi ei täysin kykene eläytymään muiden ihmisten tilanteisiin. Oikea ja väärä riippuvat teon seurauksista, eikä teon motiivilla ole väliä. Lapsen ajattelussa opitut säännöt pysyvät voimassa, vaikka tilanne muuttuisi. (Holm 2004, 28.) Kielitaito kehittyy tässä vaiheessa ja lapsi oppii ensimmäisiä uskonnollisia käsitteitään. Viisivuotiaan lapsen ajattelu on kuitenkin vahvasti sidoksissa konkreettisiin havaintoihin. (Holm 2004, 26–27.)

5.2 Uskonnollinen kehitys

Lapsi ymmärtää uskonnolliset käsitteet aluksi konkreettisesti. Hän tulkitsee sanat ja asiat, joita ei ymmärrä, sen kokemuksen ja elämyksen avulla, mikä hänellä on. Lapsen konkreettinen ajattelu toimii pohjana myöhemmälle asioiden syvällisemmälle ymmärtämiselle sekä uskonnollisen vakaumuksen kehittymiselle. Lapsen uskonnollisen kehityksen edellytyksenä ajatellaan usein olevan sen, että lapsi saa osakseen aikuisten rakkautta, huolenpitoa sekä hyväksyntää. Rakkauden ja hyväksytyksi tulemisen kokemus luo pohjaa lapsen uskalle rakastavaan Jumalaan. Iän karttuessa jumalakuva kehittyy, selkiytyy ja muuttuu useaan kertaan. (Luukkonen 1997, 44–45.)

Pienen, alle kouluikäisen, lapsen käsitys Jumalasta on vielä melko jäsentymätön. Alle kouluikäiset lapset eivät välttämättä vielä erota Jeesusta ja Jumalaa toisistaan. Jumalan tehtävinä ovat lasten mielestä suojeleminen ja varjeleminen. Usein tähän liitetään myös ajatus syntien anteeksiantamisesta ja siitä, että Jumala tarkkailee ihmisiä. Ajatus Jumalasta tarkkailijana liittyy lapsen minäkeskeisyyteen. Pieni lapsi tuntee helposti syyllisyyttä ja voi kokea tarvitsevansa anteeksiantoa. Kiltteys on pienen lapsen ajatuksissa usein Jumalan rakkauden ehtona. Samoin lapsi voi rukoilla, koska ajattelee, että Jumala tai aikuiset haluavat hänen tekevän niin. Kristillisessä kasvatuksessa tuleekin kiinnittää huomiota siihen, ettei lasta pelotella sillä, että Jumala näkee ja kuulee kaiken. Kristillinen kasvatusta ei ole kiltteykasvatusta. Kasvatuksessa tärkeää on painottaa Jumalan rakkautta kaikkia luotujaan kohtaan sekä sitä, että Jumalan armo ja rakkaus eivät ole riippuvaisia ihmisten teoista. (Luukkonen 1997, 46–47.)

6 KONSTRUKTIVISTINEN OPPIMISKÄSITYS

Oppimiskäsityksellä tarkoitetaan teoriaa tai näkemystä siitä, mitä oppiminen on, miten se tapahtuu sekä millaisia periaatteita tai opettamisen menetelmiä siihen liittyy. Oppimiskäsityksiä on olemassa erilaisia. Ne eroavat usein toisistaan niin ihmiskäsityksensä, tutkimuskohteensa kuin noudattamiensa opetusmenetelmiensäkin osalta. Konstruktivistinen oppimiskäsitys on yksi suuntaus eri oppimiskäsitysten joukossa. (Saarinen 1997b, 50–51.)

6.1 Konstruktivismin määrittelyä

Varhaisimmat ajatukset konstruktivistisesta oppimiskäsityksestä ovat peräisin antiikin Roomasta ja Kreikasta. Tuolloin pitkiä puheita pitäneet henkilöt jäsensivät tietoa mielessään itselleen merkittäviin kohteisiin ja varmistivat näin asioiden tehokkaan mieleen palauttamisen. Varsinainen konstruktivistinen oppimiskäsitys kehittyi 1960-luvulla, jolloin kognitiiviset näkemykset alkoivat saada yhä enemmän huomioita oppimiseen liittyvän tutkimuksen parissa. Konstruktivistinen oppimiskäsitys nojautuukin vahvasti kognitiiviseen psykologiaan ja tutkimusperinteeseen. (Kauppila 2007, 33–34.)

Konstruktivistinen näkemys pohjautuu ajatukseen, jossa ihminen rakentaa eli konstruoi oman todellisuutensa havaintojensa ja ajattelunsa avulla. Aistien avulla saatu havainto jäsentyy vasta ajattelumme myötä järkeväksi kokonaisuudeksi. (Tynjälä, Heikkinen & Huttunen 2005, 22.) Jokaisen ihmisen näkemys ja kokemus maailmasta on yksilöllinen, sillä jokainen rakentaa havaintojensa pohjalta mieleensä omanalaisensa kuvan maailmasta. Konstruktivismin mukaan ei ole olemassa vain yhtä oikeaa tapaa käsittää tai ymmärtää ympäröivää todellisuutta. Ihminen ei voi siis koskaan tietää, millainen ympäröivä maailma todellisuudessa on. Ihmisellä on rajallinen kyky ottaa vastaan tietoa ja havaintoja, ja tästä syystä osa ympäröivästä todellisuudesta jää tajunnan ulkopuolelle. Näin ollen konstruktivismin mukaan jokaisen ihmisen rakentama kuva ympäröivästä maa-

ilmasta on yhtä oikea ja pätevä kuin kaikkien muidenkin. (Kauppila 2007, 33, 36.)

Konstruktivismi ei ole pelkästään vain opetukseen ja kasvatukseen liittyvä teoria, vaan se pitää sisällään myös esimerkiksi tietoteoreettisia ja maailmankatsomuksellisia ulottuvuuksia. Tästä syystä eri tilanteissa joudutaan usein määrittelemään, mitä konstruktivismilla tarkoitetaan tai mistä näkökulmasta sitä tarkastellaan. Jos ihminen omaksuu konstruktivistisia ajatuksia joltakin tieteen alueelta, se ei merkitse, että hänen täytyy hyväksyä konstruktivistiset näkemykset myös muilla tieteenaloilla. Ihminen voi esimerkiksi olla arvopohjaltaan realisti, jolloin hän uskoo, että maailmassa on olemassa tietyt todelliset ja yhtenevät arvot. Samanaikaisesti hän voi kuitenkin oppimisen käsityksiltään olla konstruktivisti, jolloin hänen mukaansa jokainen oppija rakentaa itse oman todellisuutensa ja tietopohjansa. (Tynjälä ym. 2005, 20–23.)

6.2 Konstruktivistinen käsitys oppimisesta

Konstruktivistisessa oppimiskäsityksessä oppiminen nähdään päämäärätietoisena tiedon rakennusprosessina, jossa oppija on aktiivisessa asemassa. Hän tulkitsee aistiensa kautta saamiaan havaintoja ja rakentaa uutta tietoa aiempien kokemustensa ja tietojensa pohjalta. Oppijan omat valinnat ja kiinnostuksen kohteet sekä aikaisemmat tiedot ja kokemukset ohjaavat havainnointia ja tiedonrakentamista. Oppija muokkaa vanhaa tietoaan saamansa uuden tiedon perusteella, eli hän luo ja muokkaa sisäisiä mallejaan, skeemojaan. Sisäisellä mallilla tarkoitetaan mielen sisäisiä käsityksiämme ympäröivästä maailmasta, kuten esimerkiksi mistä eri esineet koostuvat tai miten niitä käytetään. Sisäiset mallit myös ohjaavat käyttäytymistämme. Ne voivat muuttua ja rakentua uudelleen uuden tiedon ja uusien kokemusten myötä. Jean Piaget'n mukaan uusi tieto voidaan liittää vanhaan tietoon kahdella eri tavalla. Assimilaatiossa saatu uusi tieto sulautuu ja liitetään yhteen vanhan tiedon kanssa. Akkommodaatio taas toteutuu tilanteissa, joissa uusi tieto ei sovellu yhteen vanhan, olemassa olevan tiedon kanssa. Tällöin uusi tieto muokkaa vanhaa käsitystä tai voi jopa kokonaan korvata sen. Näin ihminen jatkuvasti rakentaa tietoaan ja käsitystään

ympäröivästä maailmasta. (Kauppila 2007, 34–35, 38–39, 40–41.) Sisäiset mallit ovat ihmisillä erilaisia, ja tästä syystä voimme tulkita samoja asioita hyvin eri tavoin (Tynjälä ym. 2005, 24–25).

Konstruktivistisen oppimiskäsityksen mukaan oppija rakentaa tietoaan aina oman kehitystasonsa mukaisesti. Myöhemmin tulevaisuudessa, ajattelun kehityksessä, hänen on mahdollista ymmärtää oppimansa asiat syvällisemmin ja rakentaa niiden pohjalta jälleen uutta tietoa. (Räsänen 2008, 290–292.) Konstruktivistisessa oppimiskäsityksessä keskeistä onkin juuri asioiden ymmärtäminen ja merkitysten luominen. Siinä ei olla kiinnostuneita ulkoa opettelusta tai siitä, kuinka paljon oppilaat pystyvät toistamaan opetettua aineistoa opetustilanteen jälkeen. (Tynjälä 1999, 43.)

Konstruktivistisessa oppimiskäsityksessä opettajan tai ohjaajan roolina on olla tiedon jakajana ja oppimisen kannustajana, ei niinkään lopullisen totuuden tietäjänä. Tämä ajatus on johtanut helposti käsitykseen, jossa konstruktivistisessa oppimiskäsityksessä ei tulisi olla minkäänlaista aikuisen toteuttamaa ja ohjaamaa toimintaa, vaan lasten tulisi hankkia kaikki tieto itse. Konstruktivismin mukaan oppija kuitenkin rakentaa itse omaa tietokäsitystään myös aikuisen kontrolloimassa tilanteessa. (Saarinen 1997b, 56–57.) Opettaja toimii edelleen tiedon jakajana, mutta keskeisempää on, että hän mahdollistaa oppimistilanteen sellaiseksi, että se tukee oppijan omaa aktiivista tiedonmuodostusprosessia. Oppijaa voidaan tukea ja hänet voidaan haastaa älyllisesti, mutta kukaan ei voi niin sanotusti siirtää tietoa suoraan oppijan päähän, vaan oppijan täytyy itse muokata saamansa tieto omiin sisäisiin malleihinsa sopivaksi. Opettajan tehtävänä onkin muokata opetettava kokonaisuus sellaisiin osiin, että oppijan mielekäs oppiminen ja asioiden sisäistäminen on mahdollista. (Kauppila 2007, 36, 40.)

6.3 Yksilö- ja sosiaalinen konstruktivismi

Konstruktivistinen oppimiskäsitys ei ole yksiselitteinen teoria, vaan se pitää sisällään erilaisia suuntauksia. Kaksi vallitsevaa päälinjaa ovat yksilökonstruktivi-

vismi ja sosiaalinen konstruktivismi. Eri suuntauksissa oppimista tarkastellaan eri näkökulmista. Keskeisenä erona yksilökonstruktivismiin ja sosiaalisen konstruktivismiin välillä on se, onko tarkastelun kohteena yksilön oma vai ryhmän tiedonrakentumisprosessi. (Tynjälä 1999, 38–39.)

Yksilökonstruktivismi korostaa yksilön omaa, henkilökohtaista tiedonmuodostamista. Oppimista käsitellään yksilön omien tiedonrakenteiden kehittymisen näkökulmasta. Sosiaalinen vuorovaikutus on oppimisessa oleellista, mutta se nähdään ennen kaikkea yksilön tiedonrakenteiden kehittämisen välineenä, ei itse tarkoituksena. (Tynjälä, ym. 2005, 24.) Yksilökonstruktivismia edustaa Jean Piaget, jonka mukaan oppijan oma aktiivisuus ja havainnot ohjaavat tiedon hankintaa ja sen rakentamista. Ympäristö nähdään Piaget'n ajattelussa oppijan tiedon hankkimisen kohteena. (Puolimatka 2002, 92.)

Sosiaalisessa konstruktivismissa oppimisen ja tiedon rakentumisen ajatellaan tapahtuvan sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Vuorovaikutus, merkitysten jakaminen ja yhteinen toiminta ovat keskeisiä asioita oppimisessa. Sosiaalinen konstruktivismi pitää sisällään erilaisia suuntauksia, joista osa tarkastelee pienryhmissä tapahtuvaa vuorovaikutusta ja oppimista, kun taas osa kiinnittää huomionsa laajempiin toimintajärjestelmiin tai yhteisöihin. Pienryhmäopiskelussa painottuvat oppimisen seuraaminen ja tukeminen, kun taas laajempien toimintajärjestelmien tutkimuksessa pyritään vaikuttamaan yhteisössä vallitseviin toimintatapoihin tarkoituksena saada niissä aikaan muutosta. (Tynjälä ym. 2005, 28, 38.) Olennaista kaikille sosiaalisen konstruktivismiin suuntauksille on, että oppija osallistuu oppimisprosessissaan yhteiseen toimintaan ja vuorovaikutukseen muiden kanssa. Yhteistoiminnallisilla menetelmillä onkin tärkeä merkitys opetuksen välineinä. (Kauppila 2007, 35, 51–52.)

Molemmissa konstruktivistisen oppimiskäsityksen pääsuuntauksissa on havaittavissa toisiinsa liittyviä piirteitä. Yksilöllinen tiedonrakentaminen tapahtuu usein vuorovaikutuksessa opettajan tai muiden oppilaiden kanssa, jolloin mukana on myös sosiaalinen ulottuvuus. Oppija rakentaa tällöin itse omaa tietoaan, mutta hän on myös vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa. Sosiaalisessa konstruktivismissa tiedon hankinta nähdään tapahtuvan vuorovaikutuksessa toisten

kanssa, mutta siihen liittyy myös yksilöiden oma, henkilökohtainen tiedonrakentaminen. Ollessaan vuorovaikutuksessa ja jakaessaan ajatuksiaan muiden kanssa, oppija rakentaa samanaikaisesti itse kuitenkin omaa henkilökohtaista tietoaan. (Kauppila 2007, 35, 42–44.)

7 PROSESSIN KUVAUS

Aloitimme opinnäytetyömme suunnittelu- ja valmistelutyön syksyllä 2009 ja keväällä 2010 toteutimme käytännön osan Sotkamon seurakunnan lapsityön viisivuotiaiden lasten päiväkerhoissa. Toteuttamamme toiminta sisälsi kuusi kerho-kertaa sekä koko perheen toiminnallisen tapahtuman, joissa tutustuimme lasten kanssa lähetystyöhön neljän eri maan, Venäjän, Thaimaan, Tansanian ja Venezuelan kautta. Koko toiminnassa ja sen suunnittelussa otimme huomioon kehityspsykologiaan, lähetystyöhön, konstruktivistiseen oppimiskäsitykseen, toiminnallisiin oppimismenetelmiin sekä kristilliseen kasvatukseen liittyvät teoriapohjat. Opinnäytetyömme toteutukseen saimme apua Suomen Lähetysseuralta, Sotkamon seurakunnan lastenohjaajilta ja koko muulta työyhteisöltä sekä kahdeksalta sotkamolaiselta nuorelta, joita pyysimme avuksi toteuttamaan koko perheen tapahtumaa. Toteuttamastamme toiminnasta kokosimme materiaalipaketin sekä Sotkamon seurakunnan että Suomen Lähetysseuran käyttöön.

7.1 Teoria käytännöksi

Keskeisinä teorioina opinnäytetyössämme olivat lähetystyö ja kristillinen kasvat-
tus. Lähetystyötä käsitteimme kaikkia kristittyjä koskevana tehtävänä, johon halusimme tutustuttaa Sotkamon seurakunnan viisivuotiaita kerholaisia. Mielestämme lähetystyön voi ajatella olevan osa kristityn jokapäiväistä elämää, sillä lähetystyö ja lähimmäisenrakkaus kuuluvat yhteen. Lähetystyön ei välttämättä tarvitse olla millään lailla erillistä tai arkipäivästä poikkeavaa toimintaa, vaan mielestämme se, että ihminen pyrkii noudattamaan ajatuksia toisten välittämisestä ja huomioimisesta muita kohdatessaan, on jo eräänlaista lähetystyötä. Tällöin ihmisen kristilliset periaatteet ovat osa arkipäivää ja välittyvät kaiken toiminnan kautta muille ihmisille. Näin hekin saavat osakseen aavistuksen Jumalan rakkaudesta, joka voi herättää heissä kaipuun Jumalan yhteyteen. Toteuttamamme toiminnan kautta pyrimme välittämään ajatuksen arkipäivän lähetystyöstä myös viisivuotiaille kerholaisille. Omalla arkipäivän toiminnallaan hekin voivat viedä sanomaa Jumalan rakkaudesta eteenpäin.

Käsittelimme lähetystyötä lasten kanssa ennen kaikkea Jumalalta saatuna, kaikkia kristittyjä koskevana tehtävänä ja lahjana. Pyrimme herättelemään lasten ajatuksia sekä antamaan heille välineitä, joilla he voivat itse toteuttaa kristillistä lähimmäisenrakkautta ja lähetystyön ajatusta omassa elämässään. Halusimme korostaa, että lähetystyö ei ole pakollinen tehtävä, joka täytyy suorittaa, vaan sen toteuttaminen voi olla myös mielekästä toimintaa sekä tuottaa iloa itselle ja muille. Toiminnassa keskeistä oli, että lapset saivat itse osallistua lähetystyön toteuttamiseen esimerkiksi lähettämällä tervehdyksiä maailmalle sekä lahjoittamalla omastaan. Mielestämme oli tärkeää, että lähetystyöstä kuulemisen lisäksi lapset saivat konkreettisesti tuottaa iloa lapsille eri puolille maailmaa. Halusimme painottaa lasten kanssa myös ajatusta lähetystyön kokonaisvaltaisuudesta. Emme käsitelleet lähetystyötä lasten kanssa pelkästään julistustyönä, vaan otimme tiiviisti mukaan ajatuksen konkreettisesta auttamisesta ja lähimmäisenrakkaudesta. Halusimme välittää lapsille myös rukouksen tärkeän merkityksen lähetystyön välineenä. Päätimme joka kerta toimintamme yhteiseen rukoukseen, jossa rukoilimme lasten, lähetystyöntekijöiden, eri maiden ja niissä tehtävän lähetystyön puolesta. Tahdoimme osoittaa lapsille, että lähetystyön tekeminen ei aina tarkoita sitä, että on lähdettävä ulkomaille, vaan jokainen pystyy osallistumaan lähetystyöhön rukousten ja ajatustensa avulla.

Opinnäytetyöllämme halusimme tukea lasten vanhempia sekä Sotkamon seurakuntaa kristillisessä kasvatuksessa. Toimintamme suunnittelussa otimme huomioon Muhosen ja Tirrin esittelemän Muhosen tutkimuksen (2005) kristillisen kasvatuksen kuusi ulottuvuutta. Opinnäytetyössämme on löydettävissä opillinen osuus lähetystyön merkityksen ja lähimmäisenrakkauden opettamisen kautta. Rituaalista ulottuvuutta edustivat työssämme esimerkiksi rukoukset ja yhteinen hiljentyminen. Kokemuksellinen ulottuvuus toteutui työssämme mieles-tämme siinä, että lähetystyöhön tutustuttaessa lapset saivat kuulla erilaisista ihmisistä, jotka vaikeissakin tilanteissa kääntyivät Jumalan puoleen ja saivat apua. Näin lapset saivat kokemuksen rakastavasta Jumalasta, joka ei hylkää luotujaan vaikeissakaan tilanteissa. Eettistä ja moraalista pohdintaa kävimme lasten kanssa läpi lähetystyön kohteiden ja tekijöiden kautta. Keskustelimme lasten kanssa esimerkiksi siitä, kuinka tärkeää on auttaa muita ihmisiä ja kuinka kaikilla ei ole asiat yhtä hyvin kuin meillä Suomessa. Huolenpidollinen ulottu-

vuus näkyi toiminnassamme siinä, että pyrimme olemaan yhdessä lasten kanssa ilman kiireen tuntua ja pysähtymään heidän ajatustensa ja kysymystensä äärelle. Pedagoginen ulottuvuus toteutui työssämme siten, että pyrimme valitsemaan mahdollisimman erilaisia ja pedagogisesti toimivia työskentelytapoja toimiessamme lasten kanssa. Toimintamme avulla tutustuimme lasten kanssa lähetystyön lisäksi myös eri maihin ja kulttuureihin. Pyrimme auttamaan lapsia ymmärtämään sen, että joka puolella maailmaa on samanlaisia lapsia ja aikuisia kuin mekin olemme. Näin myös lähetyskasvatuksen ajatus toteutui toiminnassamme.

Suunnittelimme ja toteutimme opinnäytetyömme niin, että se tukisi kokonaisvaltaisesti viisivuotiaan lapsen kehitystä ja kasvua. Havainnollistimme asioita lapsille mahdollisimman paljon konkreettisesti. Piirsimme esimerkiksi suurelle lakanalle maailmankartan, jonka avulla havainnollistimme lapsille, missä käsittelemämme maat sijaitsivat. Kävimme myös lähetyskäskyn ajatuksen läpi lasten kanssa kuvien avulla, jotta he hahmottaisivat, mihin lähetystyö perustuu. Pyrimme myös puhumaan uskonnollisista käsitteistä mahdollisimman yksinkertaisella ja selkeällä tavalla. Käytimme sanoja Jeesus ja Taivaan Isä, emmekä puhuneet Kristuksesta tai Herrasta, jotteimme sekoittaisi lasten ajatuksia. Käsittelemme Jumalaa rakastavana hahmona, josta kertominen on tärkeää lähetystyössä. Emme halunneet, että lapset kokisivat lähetystyön pakollisena tehtävänä, jonka suorittamista Jumala tarkkailee. Tästä syystä teimme toiminnasta lapsille mahdollisimman mielekkään, mutta pidimme siinä vahvasti esillä ajatuksen toisten auttamisesta.

Toteuttamamme toiminnan myötä lapset saivat kehitystasonsa mukaista tietoa lähetystyöstä. Myöhemmin tulevaisuudessa kuullessaan lisää aiheesta, heillä on jo ennalta tietoa ja käsityksiä aiheesta ja he voivat ymmärtää sen sisältöjä syvällisemmin. Näin toteuttamamme toiminta luo pohjaa kyseisten viisivuotiaiden myöhemmälle oppimiselle. Toteuttamamme toiminnan tarkoituksenakin oli tutustuttaa ja auttaa lapsia ymmärtämään lähetystyön merkitystä. Aiheena lähetystyö on sellainen, että asioiden ulkoa opettelu ei ole mielekäästä, vaan keskeisempää on mielestämme kristillisen lähimmäisenrakkauden ja toisten auttamisen periaatteen oivaltaminen.

Kasvatuksellisena taustateorian hyödynsimme opinnäytetyössämme konstruktivistista oppimiskäsitystä. Valitsimme kyseisen oppimiskäsityksen työmme pohjateoriaksi, koska tutustuttuamme eri teorioihin, koimme konstruktivistisen oppimiskäsityksen mielekkäimpänä ja mielenkiintoisimpana tapana pienten lasten kanssa toimimiseen. Toteuttamassamme toiminnassa kerroimme lapsille lähetystyöstä, mutta konstruktivismin ajatuksen mukaisesti kyselimme samalla paljon lasten omia ajatuksia ja näkemyksiä. Vaikka toimimmekin eräänlaisina tiedonjakajina, pysähdyimme lasten kysymysten ja ajatusten äärelle ja pohdimme niitä yhdessä. Suunnittelimme pitämämme kerhokerrat kokonaisuuksiksi, joissa käsitelimme kerrallaan vain yhtä lähetystyön teemaa. Käytyämme läpi kaikki yksittäiset teemat yhdistimme käsittelemämme asiat suuremmaksi kokonaisuudeksi, jossa käsitelimme kaikkea aiemmin oppimaamme. Tällä tavoin lapset saivat rauhassa rakentaa tietojaan yksittäisistä teemoista kohti laajempaa kokonaisuutta.

Hyödynsimme työskentelyssämme sekä yksilöllisen että sosiaalisen konstruktivismiin periaatteita. Sosiaalisen konstruktivismiin mukaisesti lähetystyöhön liittyviä asioita käsiteltiin lasten kanssa ryhmässä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Lapset saivat kertoa omista aiheeseen liittyvistä ajatuksistaan ja tiedoistaan, ja keskustelimme niistä yhdessä. Näin lapset saivat jakaa ajatuksiaan ja oppia toistensa näkemyksistä. Ryhmätoiminnan ohessa me ohjaajina pidimme kuitenkin koko ajan mielessä sen, että jokainen lapsi rakentaa samalla myös yksilönä itse omaa tietorakennelmaansa saamansa tiedon perusteella. Toiminnan kuluessa pystyimme havaitsemaan yksilöissä tapahtuvaa oppimista, jolloin lapset esimerkiksi muistivat aiemmilla kerhoilla käsittelemiämme aiheita tai yhdistivät niitä arkielämäänsä. Vanhemmilta saamamme palautteen perusteella saatoimme todeta, että lapset olivat kertoneet ja keskustelleet kerhoissa käsittelemistämme aiheista myös kotona.

Ennen varsinaisen toimintamme ja kerhokertojen alkua halusimme työmme suunnittelussa ottaa konstruktivistisen oppimiskäsityksen mukaisesti huomioon lasten aiemmat tiedot ja käsitykset käsiteltävästä aiheesta. Pyysimme Sotkan seurakunnan lastenohjaajia kysymään kultakin lapselta henkilökohtaisesti,

mitä lähetystyö hänen mielestään on. Saadut vastaukset lastenohjaajat kirjoittivat ylös ja antoivat käyttöömme. Viisivuotiaat päiväkerholaiset määrittelivät lähetystyötä esimerkiksi postin tai kortin lähettämiseksi, puumajan rakentamiseksi, piiloleikin leikkimiseksi, spagetin syömiseksi, tivoliksi, hiekkalaatikolla leikkimiseksi tai, että jotain tavaraa tulee kotiin. Tämä osoitti opinnäytetyömme tarpeellisuuden. Kehitystasonsa mukaisesti lapsilla oli hyvin epämääräinen käsitys lähetystyöstä, sillä he eivät osaa vielä ajatella asioita abstraktilla tasolla. Tästä lähtökohdasta aloimme suunnitella toimintaamme sellaiseksi, että se vähitellen lisäisi lasten ymmärrystä lähetystyöstä.

Konstruktivistisen oppimiskäsityksen lisäksi hyödynsimme kasvatuksellisena taustateorian mahdollisimman paljon erilaisia toiminnallisten oppimismenetelmien muotoja, kuten liikuntaa, kädentaitoja sekä kerrontaa. Aiemman työkokemuksemme perusteella olemme todenneet, että erilaiset toiminnalliset oppimismenetelmät ovat mielestämme tehokkaimpia ja luontevimpia keinoja työkennellä pienten lasten kanssa ja käsitellä heidän kanssaan uusia asioita. Tästä syystä koko projektimme pohjautui leikin ja seikkailun ajatukseen, joiden avulla käsitelimme aiheitamme lähetystyötä. Leikillä ja leikkimisellä ajatellaan olevan monia positiivisia vaikutuksia lapseen. Se esimerkiksi kehittää lapsen ajattelua ja mielikuvitusta sekä sosiaalisia taitoja. Leikin kautta lapsi voi myös käsitellä ja oppia asioita, joita hän ei vielä täysin ymmärrä. (Helenius & Vähänen 2004, 35–36.)

Toiminnalliset oppimismenetelmät näkyivät toteuttamassamme toiminnassa esimerkiksi liikunnallisuutena, askarteluna sekä kertomusten kuunteluna. Leikimme lasten kanssa erilaisia liikunnallisia leikkejä, joiden avulla tutustuimme eri maihin, niiden kulttuuriin sekä niissä leikittäviin leikkeihin. Koko perheen tapahtumassa lapset saivat myös kokeilla taitojaan pienellä esteradalla, jolla konkretisoimme sitä, kuinka apu ei ole aina lähettyvillä ja avun perille vieminen vaatii yhteistyötä. Kädentaidoilla ja askartelulla oli myös tärkeä osa toimintaamme. Käsitellessämme eri aiheita lapset saivat paljon piirtää ja maalata. He esimerkiksi maalasivat tervehdyksiä seurakunnan kummilapsille Thaimaahan ja Venezuelaan sekä saivat kokeilla, miltä heidän omat nimensä näyttivät venäläisillä kirjaimilla kirjoitettuna. Lapset myös askartelivat eri materiaaleista ulkomaa-

laisten lasten käyttämiä leluja. Hyödynsimme toiminnassamme lisäksi paljon erilaisia kertomuksia ja tarinoita, sillä ne mahdollistavat lapsen mielikuvituksen käytön. Lapsi voi samaistua kertomuksen hahmoihin ja heidän kokemuksiinsa, jolloin hän voi käsitellä esimerkiksi omia pelkojaan, jännitystään tai muita hankalia asioita. Erilaisten roolihahmojen avulla lasten on usein myös helpompi lähestyä sellaisia asioita, jotka ovat heille ennalta vieraita. (Heinonen & Suojala 2001, 145, 147–148.) Opinnäytetyössämme hyödynsimme kyseistä ajatusta luomalla Santeri Siilin hahmon, joka kulki lasten mukana läpi toiminnan tutustuen lasten kanssa lähetystyöhön.

7.2 Kerhokerrat

Toteutimme lähetystyöaiheisia kerhokertoja kahdessa eri viisivuotiaiden kerhossa. Molemmissa kerhoissa pidimme kuusi kerhokertaa. Ensimmäisellä kerhokerralla tutustuimme lähetystyöhön ja sen merkitykseen, neljällä seuraavalla kerralla käsitelimme eri maita ja niissä tehtävää lähetystyötä ja viimeisellä kerhokerralla kertosimme aiemmin opittua. Pitämiämme kerhokertoja oli pääasiallisesti kaksi kertaa viikossa ja toimintamme kesti noin tunnin kerrallaan. Toimintamme vei vain osan koko varsinaisen kerhokerran ajasta, joten jäljelle jääneen ajan lapset tekivät toimintaamme liittyviä askarteluja yhdessä lastenohjaajien kanssa tai noudattivat normaalia kerho-ohjelmaa. Molemmat viisivuotiaiden kerhot olivat käynnissä samaan aikaan, joten pidimme toimintamme heti ensimmäisen kerhon alussa ja sen jälkeen siirryimme toiseen kerhoon, jossa toteutimme toimintamme kerhon loppuksi. Käsitelimme molemmissa kerhoissa aina samoja aiheita, joten siirtyminen kerhosta toiseen sujui helposti. Emme olleet toteuttamamme toiminnan lisäksi muuten mukana viisivuotiaiden kerhoissa, sillä oman toimintamme suunnittelu ja valmistelu vei paljon aikaamme. Ajattelimme myös, että lapsille olisi selkeämpää, jos toimintamme erotettaisiin selvästi muusta kerhon arjesta.

Lähetystyö toimi perustana koko opinnäytetyöllemme ja suunnittelemallemme toiminnalle lasten kanssa. Kerhoissa tutustuimme lähetystyöhön neljän eri maan, Venäjän, Thaimaan, Venezuelan ja Tansanian avulla, ja selvitimme miksi

ja miten lähetystyötä kyseisissä maissa tehdään. Valitsimme maita eri mantereilta, sillä halusimme tutustuttaa lapsia mahdollisimman erilaisiin maihin ja kulttuureihin. Maiden valintaan vaikutti myös se, että Sotkamon seurakunnalla on kummilapsi sekä Thaimassa että Venezuelassa. Toiminnan suunnittelussa halusimme ottaa kummilapset huomioon. Lähestyimme lähetystyötä aina lapsen näkökulmasta ja käsitelimme sellaisia aiheita, jotka koskettivat lapsia ja liittyivät heidän elämäänsä, ja joihin olisi helppo samaistua. Aiheita eri maihin valitsivat kanssamme Suomen Lähetysseuran työntekijät, jotka osasivat kertoa, mitkä teemat liittyvät mihinkin maahan parhaiten. Saimme heiltä myös apua lähetystyön ja sen merkityksen hahmottamiseen. Olimme sähköpostitse yhteydessä käsittelemissämme maissa oleviin tai siellä olleisiin lähetystyöntekijöihin ja saimme heiltä arvokasta tietoa kyseisessä maassa tehtävästä lähetystyöstä.

Opinnäytetyömme toteutuksessa merkittävää oli luomamme hahmon, vanhan herra Santeri Siilin, läsnäolo läpi koko prosessin. Santeri Siili on hahmo, joka halusi yhdessä lasten kanssa lähteä selvittämään, mitä lähetystyö on. Konkreettisesti Santeri Siili oli toteuttamassamme toiminnassa käsinukke, mutta lasten mielikuvitus mahdollisti niin sanotusti hahmon heräämisen eloon ja seikkailemisen ympäri maailmaa. Tämä näkyi esimerkiksi siinä, että pian lapset jo puhuivat käsinukelle eivätkä käsinukkea pitävälle ihmiselle. Maailmanympärimatkallaan Santeri Siili seikkaili käsittelemissämme maissa, joista hän lähetti lapsille kirjeitä. Kirjeissään Santeri kertoi lyhyesti kyseisestä maasta ja pyysi lapsia askartelemaan maahan liittyviä asioita. Kirjeitä lähetettiin yksi kerrallaan kahden viikon ajan ennen toteuttamiemme kerhokertojen alkua. Kirjeiden tarkoituksena oli pitää yllä lasten mielenkiintoa aiheeseen silloinkin, kun emme itse olleet paikalla.

Ensimmäisen kerhokertamme pidimme aikataulullisista syistä johtuen jo syksyllä 2009. Tällöin esittelimme itsemme ja Santeri Siilin lapsille ja tutustuimme lähetystyön käsitteeseen. Neljänä seuraavana kerhokertana, jotka pidettiin keväällä 2010, käsitelimme joka kerralla eri maassa tehtävää lähetystyötä. Ensimmäisenä tutustuimme Venäjään ja siellä tehtävään pyhäkoulutyöhön. Tämän jälkeen käsitelimme Thaimaata ja sitä, kuinka tärkeää päiväkotia on slummialueella elävien perheiden lapsille. Kolmantena maana oli Venezuela, jossa tutustuimme venezuelalaiseen tyttöön, joka pääsi kouluun kummilapsitoiminnan

avulla. Viimeisenä käsittelemänämme maana oli Tansania, jossa tutustuimme lähetyslentäjien tekemään työhön sekä terveydenhuollon kysymyksiin. Viimeisellä kerhokerralla, joka oli kestoltaan muita kerhokertoja hieman pidempi, kerzasimme lasten kanssa aiemmilla kerhokerroilla käsittelemiämme aiheita.

7.3 Koko perheen toiminnallinen tapahtuma

Pitämiemme kerhokertojen jälkeen järjestimme lauantaina 8.5.2010 kerhoissamme mukana olleille viisivuotiaille ja heidän perheilleen lähetystyöaiheisen toiminnallisen päivän Sotkamon seurakunnan leirikeskuksessa Rytilahden Majalla. Tapahtumaan osallistui järjestäjien lisäksi kaikkiaan noin 40 henkeä. Kaikki kerhoissa mukana olleet lapset eivät osallistuneet tapahtumaan, sillä samanaikaisesti Sotkamossa järjestettiin myös muita perheille suunnattuja tilaisuuksia. Olimme kuitenkin tiedottaneet vanhempia tapahtumastamme ensimmäisen kerran jo edellisenä syksynä, joten tapahtumamme oli mielestämme jo hyvissä ajoin vanhempien tiedossa. Osallistujamäärään vaikutti osaltaan varmasti myös se, että tapahtumamme järjestettiin tilahallinnollisista syistä johtuen äitienpäiviäviikonloppuna, jolloin osa perheistä saattoi matkustaa muille paikkakunnille.

Koko perheen tapahtuma kesti noin neljä tuntia ja sisälsi ruokailun. Emme halunneet tehdä päivästä liian pitkää, jotta lapset eivät väsyisi liikaa ja menettäisi kiinnostustaan päivän aiheeseen. Tapahtuman tarkoituksena oli huipentaa koko kevään jatkunut tutustumisemme lähetystyön aiheeseen. Halusimme toteutuksessa erityisesti painottaa toiminnallisuutta sekä yhdessä tekemistä. Tapahtuman valmistelussa panostimme siihen, että luomamme ympäristö herättelisi mahdollisimman monia eri aisteja. Koristelimme koko leirikeskuksen lasten kerhokerroilla tekemillä askarteluilla ja muulla eri maihin liittyvällä materiaalilla. Hyödynsimme paljon eri värejä, erilaisia kankaita sekä musiikkia. Myös päivän ruoka oli valittu teemaan sopivaksi. Tapahtumassamme oli paikalla myös ilmielävänä hahmomme Santeri Siili. Sotkamon seurakunnan lapsityönohjaajan eläkkeellä oleva isä lupautui pukeutumaan lapsityön varastosta löytyneeseen siilipukuun ja esiintymään Santeri Siilinä tapahtumassamme. Santeri kierteli

päivän aikana perheiden parissa ja kertoili lähetystyöaiheisesta maailmanympärimatkastaan.

Toteutimme toiminnan tapahtumassa rastiradan avulla. Tarkoituksena oli, että eri rasteilla perheet saisivat yhdessä tutustua lähetystyöhön ja tehdä erilaisia asioita. Tapahtumaa toteuttamassa olivat lisäksi Sotkamon seurakunnan lapsityönohjaaja, neljä lastenohjaajaa, Suomen Lähetysseuran edustaja sekä kahdeksan sotkamolaista nuorta, jotka esittivät rasteilla eri maiden asukkaita, lähetystyöntekijöitä tai muita lähetystyöstä kiinnostuneita henkilöitä tai toimivat ryhmien oppaina. Itse emme olleet mukana rastiradalla rooleissa, vaan havainnoimme rastiradan kulkua sekä hoidimme erilaisia juoksevia asioita.

Aloitimme päivän yhteisesti esittäytymisillä ja päivän rungon kertomisella. Heti alkuun saimme hieman jännitystä, sillä Santeri Siili soitti meille ja kertoi eksyneensä matkallaan leirikeskukseen. Toinen meistä meni ovelle Santeria vastaan ja näin Santerin läsnäolo tuli aivan yllätyksenä lapsille ja vanhemmille. Yhteiseen aloitukseen liittyi myös ensimmäinen rasti. Leirikeskuksen seinälle oli askarreltu suuri maapallo, jonka ympäri kulki silta. Jokainen perhe sai askarella omat kuvansa maapallon sillalle. Ajatuksena oli havainnollistaa, että kaikki erinäköiset ja -kokoiset ihmiset elävät yhdessä maapallolla ja tehtävänä on pitää huolta toisistamme sekä yhteisestä maapallostamme. Ensimmäisen rastin jälkeen perheet jaettiin ryhmiin ja he lähtivät kiertämään maailmanympärimatkan, eli rastiradan, jossa neljällä eri rastilla käsiteltiin kerhoissa käsittelemiämme maita ja niissä tehtävää lähetystyötä. Perheet saivat rastiradalle mukaan passin, taitetun vihkosen, johon he saivat jokaiselta rastilta mukaan jonkin pienen muiston kotiin vietäväksi. Passiinsa perheet saivat mukaansa esimerkiksi afrikkalaisen ruoka- ja aasialaisen askarteluohjeen. Passin ja siihen saatavien asioiden tarkoituksena oli, että perheet saisivat tapahtumasta mukaan jotain sellaista, jota he voisivat yhdessä perheenä tehdä myöhemmin kotona.

Rastiradalla käsiteltiin samoja maita ja teemoja kuin kerhokerroillakin. Yhdelle rastille oli varattu aikaa noin 20 minuuttia. Venäjä-rastilla perheet saivat osallistua venäläiseen pienoispöytäkouluun. Rastilla leikittiin laululeikki, kuunneltiin Raamatun kertomus, tehtiin pieni askartelu kyseiseen kertomukseen liittyen se-

kä vietettiin lyhyt hartaus. Thaimaahan liittyvällä rastilla kerrottiin, kuinka tärkeää päiväkotityö on slummialueilla asuvien perheiden lapsille. Rastilla kukin perhe sai myös kirjoittaa kirjeen käsitellyissä maissa oleville lähetystyöntekijöille tai muille yhteyshenkilöille. Venezuela-rastilla kerrattiin kummilapsitoiminnan merkitystä sekä lähetettiin tervehdys Venezuelassa asuvalle Sotkamon seurakunnan kummilapselle. Jokaiselle perheelle oli rajattu lakanasta pieni osa, johon he saivat yhdessä maalata tervehdyksensä kummilapselle. Tansania-rastilla perheet saivat kokeilla taitojaan esteradalla ja auttaa paikallista asukasta viemään pienen sairaan tyttärensä lähetyslentäjän luo, jotta tämä pääsisi lääkäriin. Perille pääsy vaati yhteistyötä ja kaikkien panosta. Rastiradan päätyttyä lapset saivat esittää vanhemmilleen kerhokerroilla opettelemansa lähetystyöaiheisen laulun. Tapahtumamme päättyi yhteiseen lopetukseen, jossa kiitimme perheitä kuluneesta keväästä ja keräsimme palautteen sekä vanhemmilta että lapsilta.

8 OPINNÄYTETYÖN ARVIOINTIA

Opinnäytetyömme oli yli vuoden kestävä työntäyteinen prosessi. Se piti sisälleen monenlaisia oppimisen kokemuksia ja tunnetiloja. Saimme työskennellä erilaisten ammattitaitoisten henkilöiden kanssa ja peilata jatkuvasti omaa ammatillista kasvuamme. Koimme mielekkäänä työskennellä yhdessä. Pystyimme tukemaan toinen toistamme ja iloitsemaan yhdessä onnistumisille. Toiselta pystyi pyytämään myös palautetta omasta toiminnasta. Pitkä projekti ja lähes jatkuva yhdessä olo kasvatti meitä ammattilaisina ja ihmisinä.

8.1 Saatu palaute ja sen arviointi

Palautteen kysyminen ja sen vastaanottaminen ovat tärkeitä taitoja. Meille oli alusta saakka selvää, että opinnäytetyömme lopuksi pyydämme kaikilta tahoilta kirjallisena palautteen työstämme ja työskentelystämme. Vanhemmilta, lastenohjaajilta, Suomen Lähetysseuran edustajalta sekä vapaaehtoisilta nuorilta pyysimme palautteen koko perheen toiminnallisen lähetyspäivän päätteeksi. Viisivuotiailta kerholaisilta kysyimme palautetta sekä viimeisen kerhokerran että koko perheen tapahtuman jälkeen.

Lapsilta kysyimme palautetta hymynaama-korttien avulla. Annoimme lapsille kolme eriväristä paperia, joissa jokaisessa oli erilainen ilme: hymyilevä, totinen ja surullinen. Kysyimme lapsilta Miltä sinusta tuntui -kysymyksiä sekä kerhokertojen kulusta että koko perheen tapahtuma ajalta, joihin lapset saivat vastata näyttämällä tunnettaan kuvaavaa ilmettä. Lapsilta kysyttiin esimerkiksi, miltä heistä tuntui askarrella oma kuva ja viedä se sillalle. Jos lapsesta tuntui mukavalta, hän valitsi hymyilevän ilmeen. Jos lapsi ei osannut sanoa, hän valitsi neutraalin ilmeen, ja jos lapsesta tuntui ikävältä, hän valitsi ilmeen, jossa suupielet menevät alaspäin.

Pääsääntöisesti lapset pitivät toteuttamastamme toiminnasta ja olivat siihen tyytyväisiä. Erityisesti lapset pitivät Santeri Siilistä sekä erilaisista kertomuksis-

ta, joita kerroimme heille. Samoin tehdyt askartelut olivat lasten suosiossa. To-
teutimme palautteen kysymisen lapsilta ryhmätilanteessa, koska meidän ei ollut
mahdollista järjestää tilannetta niin, että olisimme voineet esittää kysymykset
jokaiselle lapselle henkilökohtaisesti. Ryhmätilanne saattoi vaikuttaa siihen, että
lapset ottivat mallia toisiltaan ja tästä syystä saimmekin lapsilta kysymyksiin
hyvin samanlaisia vastauksia.

Vanhemmilta pyysimme kirjallisen palautteen tekemäämme valmiiseen palaute-
lomakkeeseen. Annoimme vanhemmille aikaa ja rauhan keskittyä palautteen
kirjoittamiseen viemällä lapset toisaalle antamaan oman palautteensa. Jaoimme
äideille ja isille eriväriset kyselylomakkeet, koska halusimme nähdä, kokivatko
äidit ja isät toimintamme eri tavoin. Pääsääntöisesti vanhempien, niin äitien kuin
isienkin, palautteista kävi ilmi, että lapset olivat puhuneet kotonaan pitämistäm-
me kerhokerroista ja Santeri Siilistä. Opettamiimme leikkejä oli leikitty, maiden
lippuja väriteltä ja myös kyselyt perheenjäseniltä tietävätkö he lippujen värejä.
Vanhemmat pitivät tärkeänä aloittamaamme projektia ja sitä, että lähetystyötä
käsiteltäisiin lasten kanssa pidemmän ajan. Tiedotusta ja yhteydenpitoa koteihin
pidettiin hyvin hoidettuna, riittävänä ja hyvänä.

Santeri on ollut huippujuttu! Askarteluista, lipuista ja kerhoissa ker-
rotut jutut on kerrottu kotona. (Äiti)

Hieno juttu, että lapsille tulee tutuksi lähetystyö ja se, ettei kaikilla
ihmisillä ole yhtä hyvin asiat kuin meillä, jotta osaisi arvostaa sitä,
mitä meille on annettu. (Äiti)

Lähetystyön tutuksi tekeminen on tarpeellista. (Äiti)

Tuoneen mukavan lisän lasten kerhoihin ja opettaa samalla maail-
masta ja sen erilaisuudesta. (Isä)

Informaatio on tullut ajoissa ja uusinta infoakin on tullut. (Äiti)

Koko perheen päivästä vanhemmat kertovat olleen iloisia ja pitäneen tärkeänä
sen, että pääsevät koko perheen voimin toimimaan. Vanhemmat arvelivat lapsil-
le olevan hyvin merkittävää sen, että vanhemmat ovat mukana. Vanhemmat
pitivät päivän runkoa toimivana ja selkeänä.

Kiva homma, aina tervetulleita tällaiset toiminnalliset päivät, vaihtelua arkeen. (Äiti)

Hyvä 'yhteisöllinen' tapahtuma. Lapsille on arvokasta, että vanhemmatkin osallistuu. (Isä)

Kattava ja monipuolinen. Hienosti saatu 'lisäapu' ja runsaasti tehty esivalmisteluja. (Äiti)

Sopiva levottomalle viisivuotiaallekin. (Isä)

Rastien sisällöissä oli vanhempien palautteissa hieman hajontaa, mutta pääasiassa myös rastit koettiin toimivina ja monipuolisina. Koko päivässä vanhemmat pitivät tärkeänä yhdessä olon ja toimimisen. Rakentavaa palautetta saimme joihinkin päivän rakenteisiin liittyen, kuten esimerkiksi ruokailuajan tai koko tapahtuman aikatauluihin. Työskentelystämme saimme positiivista palautetta.

Päivässä parasta oli uusi tapa lähestyä lähetystyötä ja monipuoliset esitys/opetus tavat. Yhdessä olo. (Äiti)

Aikataulua voisi vielä hioa. Ruokailu hieman aikaisemmin tai aloitus puolta tuntia aiemmin. (Äiti)

Selkeät ohjeet ja iloinen ilme molemmilla. (Äiti)

Asenteenne on ollut hyvä. (Äiti)

Hyvät etukäteisvalmistelut ja varmanoloinen esiintyminen takaavat onnistumisen. (Äiti)

Tapahtuman valmistelussa oli nähty paljon vaivaa ja ne olivat perusteelliset. Päivän järjestelyt ja ohjeet & läpivienti olivat toimivat. Molemmilla hyvä ote. (Isä)

Keräsimme kirjallista palautetta myös seurakunnan lastenohjaajilta, Suomen Lähetysseuran edustajalta sekä apunamme olleilta vapaaehtoisilta nuorilta. Seurakunnan lastenohjaajat ja nuoret kokivat mielenkiintoisena ja innostavana ajatuksena lähteä mukaan opinnäytetyömme toteuttamiseen. Yhteistyötahomme pitivät yhteydenpitoamme hyvänä, he kokivat saaneensa informaatiota sel-

keästi ja riittävästi. Lastenohjaajat ja Suomen Lähetysseuran edustaja kommentoivat myös työelämälähtöisyyttä hyvänä. He kokivat ajatustensa ja näkemystensä tulleen kuulluksi ja saaneensa osallistua niin toiminnan suunnitteluun kuin toteutukseenkin. Lastenohjaajat kokivat työskentelymme olleen ahkeraa, mutta myös heille tilaa antavaa. Toiminnallisessa päivässä he nostivat esille lasten innokkuuden ja sen tarttumisen vanhempiin.

Tiedotus oli innostavaa, selkeää, riittävää ja kattoi kaikki tahot.

Oikein hyvä, kaikkeen sain tarpeeksi ohjausta ja myös vapaat kädet ideoida.

Projekti haastoi meidät toimimaan yhdessä ammatillisesti, yhteisöllisesti ja työhön nivoutuen.

Työelämälähtöisyys näkyi teidän tavassa antaa tehtäviä tiimille – niin nuorille kuin työntekijöille.

Tulin kuulluksi erittäin hyvin ja sain positiivista palautetta osallistumisestani koko projektin omaan osiooni.

Työskentelymme vapaaehtoisten nuorten kanssa oli heidän mielestään sopivan rentoa ja joustavaa ja he kokivat tullessa kuulluiksi. Innokkuutemme tarttui heihin ja he kokivat kaiken kaikkiaan projektin mielekkäänä.

Kaikkia kuunneltiin ja uusia ideoita keksittiin yhdessä. Oman mielipiteen sai sanoa ja sitä kuunneltiin.

Kokoontumisia oli hyvä määrä, saatiin rauhassa ilman kiirettä tehtyä asiat kunnolla. Kokouksissa oli aina hauskaa ja mukavan rento meininki! Ei liian ryppyotsaisesti tehty asioita.

Oli hyvä, että pääsi itsekkin vaikuttamaan rooliin ja suunnitteluun.

Olemme molemmat jonkinlaisia perfektionisteja ja halusimme rakentaa tuotannon kunnolla ja viimeistellysti. Meillä oli selkeä ajatus, mitä tahdoimme tehdä, mutta koska tarvitsimme toteutukseen apua, tahdoimme antaa tilaa myös työntekijöille ja nuorille. Olemme sitä mieltä, että vapaaehtoisillakin on varmasti mielekkäämpää työskennellä, jos he saavat itse olla vaikuttamassa toimintaan. Py-

syimme uskollisina visioillemme, mutta pyrimme kuuntelemaan työtovereitamme, niin lastenohjaajia, Suomen Lähetysseuran ohjaajaamme kuin nuoriakin. Arvostimme nuorten vapaaehtoista panosta työhömmе ja kiitimme heitä avusta yhteisen illanvieton, työtodistusten ja yhdessä suunnittelemiemme paitojen muodossa. Teimme koko kevään paljon töitä ja panostimme niin kerhokertoihin kuin koko perheen toiminnalliseen päivään. Saimme kerhoista ja toiminnallisesta päivästä mieleisemme ja onnistuneen kokonaisuuden. Visuaalinen ilme oli sitä, mitä haimme. Värit, lasten askartelut ja itse Santeri Siili värittivät produktiota. Toiminnallisen päivän jälkeinen väsymys kertoo mielestämme siitä latauksesta, minkä projektillemme laitoimme. Kaiken kaikkiaan olemme tyytyväisiä työhömmе.

8.2 Tavoitteiden toteutuminen

Opinnäytetyömmе keskeisenä tavoitteena oli suunnitella ja toteuttaa lähetystyöaiheista toimintaa Sotkamon seurakunnan viisivuotiaille päiväkerholaisille. Mielestämme onnistuimme suunnittelemaan ja toteuttamaan monipuolisen ja mielenkiintoisen lähetystyöaiheisen kokonaisuuden, jossa hyödynsimme erilaisia toimintamuotoja ja elementtejä. Vanhemmilta, lapsilta, lastenohjaajilta sekä Suomen Lähetysseuran työntekijöiltä saamamme palaute myös tukee näkemystämme onnistuneesti toteutuneesta toiminnasta. Koemme kuitenkin, että olisimme voineet tutustua opinnäytetyöhömmе liittyvään teoriapohjaan hieman perusteellisemmin ennen käytännön osan toteutusta. Olimme tutustuneet eri osa-alueisiin ja teorioihin jo aiemmin, mutta toimintaa suunnitellessamme jouduimme useasti päivittämään tietojamme. Olimme innoissamme toiminnan suunnittelusta, jolloin teoriapohja jäi helposti toissijaiseksi. Jouduimmekin ajoittain muistuttamaan itseämme siitä, kuinka teoria on oltava hallussa ennen käytännön toteutusta. Kaikesta huolimatta osasimme mielestämme soveltaa lukemaamme teoriaa käytäntöön ja olemme tyytyväisiä suunnittelemaamme toimintaan ja sen toteutukseen.

Opinnäytetyömmе tarkoituksena oli tutustuttaa lapsia lähetystyöhön sekä sen kautta osaltaan myös eri maihin ja niiden kulttuureihin. Mielestämme lähetystö

oli vahvasti esillä läpi koko prosessimme ja yhdistimme sen myös ajatukseen kristillisestä lähimmäisenrakkaudesta. Kaiken suunnittelemamme toiminnan tarkoituksena oli kertoa lapsille jotakin lähetystyöstä tai kyseessä olevasta maasta. Lapsilta, vanhemmilta sekä lastenohjaajilta saamamme palautteen sekä oman havainnointimme perusteella uskomme lasten tietämyksen lähetystyöstä lisääntyneen toimintamme kuluessa. Projektimme alussa Sotkamon seurakunnan lastenohjaajat kysyivät jokaiselta lapselta henkilökohtaisesti, mitä lähetytyö hänen mielestään on. Tarkoituksenamme oli koko projektin lopuksi kysyä lapsilta uudelleen sama kysymys ja katsoa, oliko vastauksissa tapahtunut muutosta. Valitettavasti ajanpuutteen ja erinäisten sekaannuksien johdosta emme voineet tätä osuutta kuitenkaan toteuttaa.

Opinnäytetyöllämme halusimme tukea lasten vanhempia sekä Sotkamon seurakunnan lapsityötä heidän kristillisessä kasvatuksessaan. Mielestämme onnistuimme tavoitteessamme. Kristillisuus oli vahvasti esillä koko toiminnassamme ja käsitelimme kristinuskon oleellisia asioita, kuten lähimmäisenrakkautta ja toisten auttamista, lasten näkökulmasta. Myös rukous ja rukoileminen olivat keskeisessä asemassa toiminnassamme. Otimme kaikessa toimintamme suunnittelussa ja toteutuksessa kokonaisvaltaisesti huomioon viisivuotiaan lapsen kehitystason. Käsitelimme asioita lapsen kielellä ja heitä kiinnostavalla tavalla. Hyödynsimme paljon toiminnallisia oppimismenetelmiä ja ylläpidimme lasten kiinnostusta lähetytyön aiheeseen leikin ja seikkailun avulla. Suunnitelmiamme, toimintaamme ja ratkaisujamme ohjasi osaltaan myös lastentarhanopettajan kelpoisuus, jota toinen meistä tavoittelee. Pystyimme uskollisesti tukemaan kokonaisvaltaisesti viisivuotiaan kehitystä ja ottamaan kaikessa toiminnassamme huomioon lapsen edun.

Pidemmän tähtäimen tavoitteenamme oli suunnitella toteuttamastamme toiminnasta kokoamamme materiaalipaketti sellaiseksi, että se voisi palvella myös muita Suomen seurakuntia ja niiden lapsityötä. Materiaalipakettimme on koottu pääasiallisesti Sotkamon lapsityössä toteuttamamme toiminnan mukaan, mutta se on sovellettavissa aina kunkin seurakunnan omien tarpeiden mukaisesti. Materiaalipakettimme tulee olemaan luettavissa Suomen Lähetysseuran Internet-sivuilta. Toivomme, että toteuttamamme toiminta jää elämään myös Sotkamon

seurakunnassa. Olemme antaneet heille kirjalliset ohjeet, joiden avulla toimintaa voidaan toteuttaa jatkossakin. Tulevana keväänä prosessi käynnistetään uudelleen Sotkamon seurakunnassa, joten ainakin he innostuivat työstämme niin, että haluavat toteuttaa sen uudelleen. Sotkamolla on etuna se, että he pääsevät heti soveltamaan toimintaamme, sillä he tietävät mikä toimi ja mihin he kaipasivat soveltamista. Työmme on hyvänä pohjana heille.

8.3 Keskinäinen yhteistyömme ja työnjako

Keskinäinen työskentelymme opinnäytetyömme aikana sujui hyvin. Olemme opiskelujemme aikana tehneet useita opintoihimme liittyneitä tehtäviä yhdessä, joten tunsimme toistemme tavat työskennellä ja pystyimme luottamaan siihen, että kumpikin sitoutuu opinnäytetyömme prosessiin. Koimme, että vahvuutemme opinnäytetyöhömmme liittyen olivat eri osa-alueilla, ja pystyimme näin täydentämään toisiamme. Toinen meistä oli vahvempi teoriaan ja sen soveltamiseen liittyvissä asioissa, kun taas toinen meistä koki omakseen enemmän käytännön ja sen toteuttamisen. Pyrimme hyödyntämään molempien vahvuuksia, mutta haastoimme itsemme myös pois omalta mukavuusalueeltamme tekemään mahdollisimman erilaisia asioita. Tapamme työskennellä ja tehdä asioita olivat myös erilaiset, mikä ilmeni esimerkiksi kirjoitusprosessin aikana. Toinen meistä mielellään kypsytteli asioita ja teki niitä pidemmällä aikavälillä, kun taas toinen pystyi helpommin spontaaniin ja nopeaan toimintaan. Erilaiset työskentelytavat eivät kuitenkaan suuresti haitanneet työskentelyämme, sillä pyrimme näkemään asian haasteena, joka kehitti omia yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojamme.

Suunnittelimme ja toteutimme opinnäytetyötämme sekä yhdessä että erikseen. Suunnitteluvaiheessa ja toteuttaessamme käytännön osaa Sotkamossa työskentelimme tiiviisti yhdessä, mutta opinnäytetyötä kirjoittaessamme teimme työnjakoa ja jaoinme vastuualueita. Syynä tähän oli se, että asuimme eri paikkakunnilla kaukana toisistamme. Jaoinme tiedonhankintaa ja kirjoittamista varten vastuualueet siten, että molemmat tutustuvat sekä kasvatuksellisiin että kristillisiin näkemyksiin. Vaikka teimmekin työnjakoa, tutustuimme silti molemmat monipuolisesti eri teorioihin ja näkemyksiin. Lähetimme kirjoittamiimme tekstejä

toisillemme sähköpostitse luettavaksi ja kommentoitavaksi ja kokosimme ne yhdessä kokonaisuudeksi. Koemme, että jo alusta alkaen meidän olisi ollut hyvä kiinnittää enemmän huomiota keskinäiseen työnjakoomme. Selkeämpi työnjako jo alusta alkaen olisi mahdollisesti tehostanut työskentelyämme. Toisaalta, kun suunnittelimme ja teimme asioita yhdessä, olimme molemmat myös aina tilanteen tasalla ja kaikessa tekemässämme tuli esille meidän molempien näkemyksemme.

8.4 Työskentely yhteistyötahojen kanssa

Sotkamon seurakunnan lapsityö ja Suomen Lähetysseura olivat molemmat tärkeässä asemassa opinnäytetyömme toteutuksessa ja onnistumisessa. Sotkamon seurakunta tarjosi meille asiantuntemustaan lasten kanssa työskentelystä sekä kristillisestä kasvatuksesta ja Suomen Lähetysseura taas lähetystöstä ja lähetyskasvatuksesta. Olimme läpi koko opinnäytetyömme prosessin tiiviisti yhteydessä molempiin tahoihin sekä sähköpostitse että vierailemalla paikan päällä. Lähetimme suunnitelmiamme ja ajatuksiamme kommentoitaviksi molemmille tahoille ja saimme paljon rakentavaa palautetta.

Sotkamon seurakunta oli työyhteisönä toiselle meistä jo ennalta tuttu. Se ei kuitenkaan haitannut tai vaikeuttanut meidän kummankaan toimintaa tai olemista työyhteisössä. Koimme sen ennemminkin hyödyllisenä asiana, sillä meidän ei tarvinnut käyttää energiaamme työyhteisöön tai sen tapoihin tutustumiseen, vaan pystyimme heti aloittamaan opinnäytetyömme työstämisen. Suomen Lähetysseura oli meille molemmille ennalta tuntematon työyhteisö, mutta työskentely heidän kanssaan sujui hyvin. Saimme yhteyshenkilönämme toimineelta lapsi- ja nuorisotyön vastaavalta kasvatussihteeriltä paljon hyödyllistä tietoa, vinkkejä ja tukea läpi koko projektimme. Saimme myös monipuolisesti tutustua Lähetysseuran kirkon lapsi- ja nuorisotyöhön tuottamaan lähetystyöaiheisiin materiaaleihin ja tarpeemme mukaan hyödyntää niitä. Olimme myös erittäin iloisia siitä, että Lähetysseurasta osallistui edustaja projektimme huipentaneeseen koko perheen lähetystyöaiheiseen tapahtumaan. Yhteistyö kahden eri toimijan kesken oli ajoittain haastavaa, sillä pyrimme huomioimaan molempien

näkemykset ja mielipiteet. Selvisimme tilanteesta mielestämme kuitenkin kunnialla ja olemme kiitollisia molemmilta yhteistyötahoiltamme saamasta tuesta ja avusta.

8.5 Ammatillinen kehittyminen

Opinnäytetyömme aikana saimme työskennellä erilaisten ihmisten ja työyhteisöjen kanssa. Koemmekin omien yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojemme kehittyneen keskinäisen työntekomme sekä muiden tahojen kanssa työskentelyn myötä. Olemme oppineet aktiivisemmin kuuntelemaan toistemme ja muiden mielipiteitä sekä tarvittaessa joustamaan omilla näkemyksissämme. Koemme myös ymmärtäneemme paremmin työnjaon tärkeän merkityksen. Olemme molemmat ahkeria työntekijöitä, jotka helposti uppoutuvat työskentelyynsä. Olemme myös molemmat tottuneet tekemään asioita pääasiallisesti yksin. Nyt aika ja resurssit eivät olisi kuitenkaan riittäneet, jos olisimme tehneet kaiken kahdestaan. Ja oimme vastuuta apunamme olleille nuorille ja lastenohjaajille, mutta jälkikäteen ajatellen olisimme voineet jakaa vastuuta heille vielä enemmänkin. Teimme monia asioita alusta loppuun vain kahdestaan, vaikka olisimme voineet jakaa työstä osia myös muille. Tästä opimme yhtenä tärkeänä asiana myös omien voimavarojen oikeanlaisen jakamisen. Oma jaksaminen on merkittävää, innokkuutemme ajoi meidät antamaan itsestämme kaiken, mikä näkyi jo hieman siinä, että väsymyksestä johtuen fyysinen kuntosimme alkoi heiketä.

Suunnittelemamme toiminnan toteuttaminen viisivuotiaiden kerhoissa antoi meille lisää kokemusta ja varmuutta lasten kanssa työskentelyyn. Toiminnan edetessä pystyimme havaitsemaan kehitystä omassa tavassamme toimia lasten kanssa. Koemme myös saaneemme arvokasta kokemusta kristillisenä kasvattajana toimimisesta. Ymmärrämme nyt paremmin kristillisen kasvatuksen tärkeän merkityksen kristillisen perinteen siirtäjänä ja sen, kuinka se luo pohjaa myöhemmälle elämälle ja luottamukselle Jumalaan. Koemme myös, että lähestyksen merkitys avautui meille toimintamme myötä aivan uudella tavalla. Lähestyksen merkitys kaikkien kristittyjen tehtävänä ja sen asema jokapäiväisessä elämässämme konkretisoitui meille lasten kanssa toimimisen myötä.

Yhtenä tärkeimpänä ammatillisena oppimisen kokemuksenamme oli omien rajojemme sekä voimavarojemme ymmärtäminen. Olimme molemmat innostuneita opinnäytetyömme aiheesta ja paneuduimme työhömmе tiiviisti. Käytännön osan toteuttamisen aikaan ja sen jälkeen olimme molemmat väsyneitä, sillä olimme edellisestä syksystä alkaen tehneet todella paljon töitä opinnäytetyömme eteen. Käytännön osaa toteuttaessamme Sotkamon lastenohjaajat esittivät meille toiveen, voisimmeko materiaalipaketissamme laajentaa toteuttamaamme toimintaa pidempikestoiseksi. Ajatuksena oli, että yhtä lähetystyön teemaa käsiteltäisiin useammalla kerhokerralla esimerkiksi kuukauden ajan. Ajatus oli mielestämme hyvä, mutta keskusteltumme siitä opettajiemme sekä Suomen Lähetysseuran ohjaajamme kanssa, totesimme, etteivät resurssimme eivätkä omat voimavaramme enää riittäneet suunnittelemamme toiminnan laajentamiseen. Materiaalipakettimme on kuitenkin sovellettavissa tarpeiden mukaan ja Sotkamon seurakunta voi halutessaan kehittää toimintaamme eteenpäin.

Opinnäytetyömme aikana koemme kasvaneemme sekä ihmisinä että kirkon ja sosiaalialan ammattilaisina. Olemme oppineet tuntemaan paremmin itseämme, rajojamme sekä omia toimintatapojamme. Opinnäytetyömme oli pitkä ja rankka prosessi, mutta olemme iloisia aikaansaamastamme tuotoksesta. Tuntuu, että alun innokkuus ja ahkera työskentely palkittiin. Saavutimme lopulta päämäärämme. Lasten kanssa työskentely oli antoisaa ja opetti meitä iloitsemaan pienistä onnistumisista ja ilon hetkistä. Koko projektin suunnittelu ja varsinkin sen käytännön toteutus oli ikimuistoinen kokemus, joka säilyy mielissämme varmasti pitkään tulevaisuudessa.

LÄHTEET

- Ahonen, Risto A. 2000. Lähetys uudella vuosituuhannella. Maailmanlähetyksen teologiset perusteet. Helsinki: Suomen Lähetysseura.
- Alopaeus- Karhunen, Pirkko & Wennermark, Pirjo-Liisa 2004. Evankelisluterilaisen kirkon lapsityön historiaa. Teoksessa Leena Heinonen, Juha Luodeslampi ja Leena Salmensaari (toim.) Lapsityön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 13–23.
- Ehnqvist, Tarja 2001. Minäkäsityksen ja itsetunnon yhteydet lapsen uskonnolliseen, moraaliseen ja sosiaaliseen kehitykseen. Teoksessa Jaakko Salminen (toim.) Varhaiskasvatuksen uskontokasvatus. Helsingin yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. Vantaan täydennyskoulutuslaitos. *Studia Pedagogica* 24. Helsinki, 107–138.
- Fahim, Anitta 2010. Lapsityönohjaaja, Sotkamon seurakunta. Sotkamo. Henkilökohtainen tiedonanto 17.3.
- Heinonen, Sirkka-Liisa & Suojala, Marja 2001. Lapsi elää satua. Teoksessa Seija Karppinen, Arja Puurula ja Inkeri Ruokonen taiteen ja leikin luomus. 4-8-vuotiaiden lasten taito- ja taidekasvatus. Helsinki: Finn Lectura, 144–156.
- Helenius, Aili & Vähänen Leena 2004. Leikki on totta. Teoksessa Maija Hintikka, Aili Helenius ja Leena Vähänen (toim.) Leikistä totta. Omaehtoisen leikin merkitys. Helsinki: Tammi, 34–40.
- Hiltunen, Paula i.a. Lähetyskasvatus. Etusivu. Aineistopankki. Opetus ja kasvatus. Lähetyskasvatus. Viitattu 11.8.2010.
<http://www.mission.fi/@Bin/2893409/lähetyskasvatus+9.2.2009.pdf>

- Holm, Nils G. 2004. Teologiaa lasta varten –Uskonnonpsykologisia näkökohtia. Teoksessa Leena Heinonen, Juha Luodeslampi ja Leena Salmen-
saari (toim.) Lapsityön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja Oy, 25–47.
- Jarasto, Pirkko & Sinervo, Nina 1997. Elämää varten. Alle kouluikäisen lapsen
maailma. Jyväskylä: Gummerus.
- Kauppila, Reijo A. 2007. Ihmisen tapa oppia. Johdatus sosiokonstruktiviseen
oppimiskäsitykseen. Opetus 2000. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Kilpi, Pirkko & Lehtonen-Inkinen, Pirjo 1997. Lähetyskasvatus on jatkuvaa elä-
män jakamista. Teoksessa Liisa Luukkonen (toim.) Nollasta nel-
jääntoista. Käsikirja seurakuntien lapsi- ja varhaisnuorisotyöhön.
Helsinki: Lasten Keskus, 197–203.
- Kirkkojärjestys 1991/1055 v. 1993, 8.11.1991. Finlex. Lainsäädäntö. Ajantasai-
nen lainsäädäntö. 1993. Viitattu 11.8.2010.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931055#L4>
- Kirkkolaki 1993/1054, 26.11.1993. Finlex. Lainsäädäntö. Ajantasainen lainsää-
däntö. 1993. Viitattu 11.8.2010.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931054#L1>
- Lehtiö, Pirkko & Sääksi, Tuula 2007. Kun jää sulaa. Punnittua puhetta lähetys-
työstä. Suomen Lähetysseura: Helsinki.
- Luukkonen, Liisa 1997. Lapsen kehitys. Uskonnollinen kehitys. Teoksessa
Luukkonen Liisa (toim.) Nollasta neljääntoista. Käsikirja seurakunti-
en lapsi ja varhaisnuorisotyöhön. Helsinki: Lasten Keskus, 30–49.
- Muhonen, Mervi 2005. Usko, rakkaus ja ammatillisuus. Lastenohjaaja opiskeli-
joiden käsityksiä kristillisestä kasvatuksesta. Uskonnon pedagogii-
kan pro gradu tutkielma. Käytännöllisen teologian laitos. Helsingin
yliopisto.

- Muhonen, Mervi & Tirri, Kirsi 2008. Mitä on kristillinen kasvatus? Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus, 63–82.
- Onnismaa, Jussi 2005. Konstruktivismi ja ohjaus. Teoksessa Pekka Kalli ja Anita Maninen (toim.) Konstruktivismi ja realismi. Aikuiskasvatuksen 45. Vuosikirja. Kansanvalistusseura ja aikuiskasvatuksen tutkimusseura, 107–128.
- Petäjä, Heljä 2005. Varhaiskasvatuksen uskontokasvatus. Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus, 121–148.
- Puolimatka, Tapio 2002. Opetuksen teoria. Konstruktivismista realismiin. Helsinki: Tammi.
- Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Kirjapaja.
- Räsänen, Antti 2008. Kristillinen kasvatus teoriassa ja käytännössä. Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: LK- Kirjat, 287–304.
- Saarinen, Seija 1997a. Päiväkerho osana kirkon lapsityötä. Teoksessa Liisa Luukkonen (toim.) Nollasta neljään toista. Käsikirja seurakuntien lapsi- ja varhaisnuorisotyöhön. Helsinki: Lasten Keskus, 130–135.
- Saarinen, Seija 1997b. Kohti konstruktivistista oppimiskäsitystä. Teoksessa Liisa Luukkonen (toim.) Nollasta neljään toista. Käsikirja seurakuntien lapsi- ja varhaisnuorisotyöhön. Helsinki: Lasten Keskus, 50–59.
- Seurakuntien lapsityön keskus i.a. a. Etusivu. Lapsi- ja perhetyö. Viitattu 17.9.2010. http://www.evl-slk.fi/lapsi-_ja_perhetyo/

Seurakuntien lapsityön keskus i.a. b. Etusivu. Lapsi- ja perhetyö. Päiväkerho seurakunnan varhaiskasvatuksena. Viitattu 17.9.2010.
[http://www.evl-slk.fi/lapsi-
_ja_perhetyo/paivakerhot/paivakerho_seurakunnan_varhaiskasvatuksena](http://www.evl-slk.fi/lapsi-ja_perhetyo/paivakerhot/paivakerho_seurakunnan_varhaiskasvatuksena)

Seurakuntien lapsityön keskus i.a. c. Etusivu. Lapsi- ja perhetyö. Päiväkerhot. Päiväkerho ja kasvatuskumppanuus. Viitattu 17.9.2010.
[http://www.evl-slk.fi/lapsi-
_ja_perhetyo/paivakerhot/paivakerho_ja_kasvatuskumppanuus](http://www.evl-slk.fi/lapsi-ja_perhetyo/paivakerhot/paivakerho_ja_kasvatuskumppanuus)

Sotkamon kunta 6.7.2009. Etusivu. Kuntainfo. Asukkaat. Viitattu 3.10.2010.
<http://www.sotkamo.fi/index.asp?pid=69>

Sotkamon seurakunta i.a a. Etusivu. Yleistä. Sotkamon seurakunnan historiaa. Viitattu 3.10.2010.
<http://www.sotkamonseurakunta.fi/index.asp?pid=1>

Sotkamon seurakunta i.a b. Etusivu. Lapset ja nuoret. Lapset. Lapsityö. Viitattu 3.10.2010. <http://www.sotkamonseurakunta.fi/index.asp?pid=82>

Suomen evankelisluterilainen kirkko i.a a. Etusivu. Usko ja arvot. Lähetystyö. Kirkon lähetystehtävä. Viitattu 11.8.2010.
[http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/A2BE8924675A80B1C2256FEA00
3E852A?OpenDocument&lang=FI](http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/A2BE8924675A80B1C2256FEA003E852A?OpenDocument&lang=FI)

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. b. Etusivu. Usko ja arvot. Kansainvälisyys. Toimijat Suomessa. Lähetysjärjestöt. Viitattu 11.8.2010.
[http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/967A2A731662014CC2256FEA00
3EC253?OpenDocument&lang=FI](http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/967A2A731662014CC2256FEA003EC253?OpenDocument&lang=FI)

Suomen evankelisluterilainen kirkko i.a. c. Etusivu. Usko ja arvot. Lähetystyö. Lähetystyön historiaa. Viitattu 11.8.2010.

<http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/E49D110E116E815EC2256FEA003E8D03?OpenDocument&lang=FI>

Suomen evankelisluterilainen kirkko i.a. d. Etusivu. Usko ja arvot. Lähetystyö. Nykypäivän lähetystyö. Viitattu 11.8.2010.

<http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/7674F58616D79490C225751A0022CF07?OpenDocument&lang=FI>

Suomen Lähetysseura 2001. Lähetys: Yhteinen usko- yhteinen tehtävä. Suomen Lähetysseuran teologiset periaatteet ja yhteistyön linja. Etusivu. Aineistopankki. Missiologia. Teologinen perusteasiakirja. Viitattu 11.8.2010. <http://www.mission.fi/aineistopankki/missiologia/>

Suomen Lähetysseura i.a. a. Etusivu. Lähetysseura. Viitattu 10.8.2010. http://www.mission.fi/suomen_lahetykseura/

Suomen Lähetysseura i.a. b. Etusivu. Lähetysseura. Arvot ja tavoitteet. Strategia. Viitattu 10.8.2010. http://www.mission.fi/suomen_lahetykseura/arvot_ja_tavoitteet/strategia/

Suomen Lähetysseura i.a. c. Etusivu. Lähetysseura. Arvot ja tavoitteet. Arvot. Viitattu 10.8.2010. http://www.mission.fi/suomen_lahetykseura/arvot_ja_tavoitteet/arvot/

Suomen Lähetysseura i.a. d. Etusivu. Lähetysseura. Perustiedot. Työ maailmalla. Viitattu 10.8.2010. http://www.mission.fi/suomen_lahetykseura/perustiedot/tyo_maailmalla/#anchor-62901

Suomen Lähetysseura i.a. e. Etusivu. Lähetysseura. Perustiedot. Työ Suomessa. Viitattu 10.8.2010.

[http://www.mission.fi/suomen_lahetykseura/perustiedot/tyo_suome
ssa/](http://www.mission.fi/suomen_lahetykseura/perustiedot/tyo_suome
ssa/)

Tynjälä, Päivi 1999. Oppiminen tiedon rakentamisena. Konstruktiivisen oppimiskäsityksen perusteita. Helsinki: Tammi.

Tynjälä, Päivi & Heikkinen, Hannu L. T. & Huttunen, Raimo 2005. Konstruktivistinen oppimiskäsitys oppimisen ohjaamisen perustana. Teoksessa Pekka Kalli ja Anita Maninen (toim.) Konstruktivismi ja realismi. Aikuiskasvatuksen 45. Vuosikirja. Kansanvalistusseura ja aikuiskasvatuksen tutkimusseura, 20–48.

LIITE

Sini Turunen – Heidi Vainikka

SANTERI SIILIN MUKANA LÄHETYSTYÖN LÄHTEILLÄ

Lukijalle

Pidät kädessäsi Diakonia-ammattikorkeakoulusta valmistuneiden Sini Turusen ja Heidi Vainikan opinnäytetyönä rakentamaa materiaalipakettia lapsille suunnatusta lähetyskasvatuksesta. Materiaalipaketti on koottu yhteistyössä Suomen Lähetysseuran ja Sotkamon seurakunnan lapsityön kanssa. Toteutimme kevään 2010 aikana materiaalipakettiin kokoamamme toiminnan Sotkamon seurakunnan lapsityön 5-vuotiaiden kerhoissa.

Suunnittelemamme toiminta koostuu kuudesta kerhokerrasta ja koko perheelle suunnatusta toiminnallisesta tapahtumasta. Tärkeänä osana mukana toimintaa kulkee hahmomme Santeri Siili, jonka mukana tutustutaan lähetystyöhön. Kerhokerrat ovat kestoaltaan noin tunnin mittaisia. Viimeinen kerhokerta, jossa kerrataan aiemmin opittua, on kestoaltaan hiukan pidempi. Lähetystyöhön tutustutaan neljän eri maan Venäjän, Thaimaan, Venezuelan ja Tansanian avulla. Jokaiselle kerhokerralle on valittu kyseiseen maahan liittyvä, lapsia kiinnostava ja heidän elämäänsä koskettava lähetystyöaiheinen teema. Venäjää käsittelevällä kerhokerralla aiheena on pyhäkoulu, Thaimaassa päiväkotia, Venezuelassa kummilapsitoiminta ja koulu sekä Tansaniassa terveydenhuolto ja lähetyslentäjät. Käsiteltävät maat ja aiheet ovat samoja myös koko perheen tapahtumassa.

Materiaalipaketti on pääsääntöisesti rakennettu niin, miten me itse olemme sen toteuttaneet. Voit toistaa sen juuri samanlaisena tai soveltaa sitä lapsiryhmän tarpeiden mukaan.

Materiaalipaketin alkuun olemme lyhyesti selvittäneet opinnäytetyömme taustoja. Esittelemme myös lyhyesti itsemme ja yhteistyötahomme. Tämän jälkeen kerromme tarvittavista alkuvalmisteluista ja esittelemme toiminnan tarkemmin.

Mukavia hetkiä lähetystyön maailmaan!

Terveisin,
Sini ja Heidi

SISÄLLYS

Lukijalle	53
Työn taustaa	55
Alkuvalmisteluja	56
Santeri Siili	56
Lakanamaailmakartta	56
Aarrerasia	57
Santeri Siilin lähettämät kirjeet lapsille	57
Venäjä	59
Thaimaa	60
Venezuela	61
Tansania	62
Kerhokerrat	63
Ensimmäinen kerhokerta	63
Toinen kerhokerta	65
Kolmas kerhokerta	67
Neljäs kerhokerta	69
Viides kerhokerta	71
Kuudes kerhokerta	74
Koko perheen toiminnallinen tapahtuma	77
Alkuvalmisteluja	77
Tapahtumapaikan koristelu	78
Passit	78
Oma kuva maapallon sillalle	78
Venäjä – Pyhäkoulu	79
Thaimaa – Päiväkoti	80
Venezuela – Kummilapsityö	81
Tansania – Lähetyslentäjät ja terveydenhuolto	81
Loppusanat	82
Liitteet	83

TYÖN TAUSTAA

Olemme kaksi Diakonia-ammattikorkeakoulusta jouluna 2010 valmistunutta nuorta naista. Valmistuimme molemmat sosionomeiksi (AMK) ja kirkon nuorisotyönohjaajiksi. Lisäksi Sini sai lastentarhanopettajan kelpoisuuden.

Opinnäytetyömme aihe 5-vuotiaille lapsille suunnatusta lähetyskasvatuksesta tuli toiveena Sotkamon seurakunnan lapsityöltä. Toiminta onkin tämän vuoksi räätälöity pitkälti Sotkamon tarpeiden mukaan. Sotkamo on Sinin kotikunta ja kotiseurakunta, yhteys Sotkamoon löytyy siis tätä kautta. Materiaalipakettiin koottu toiminta on kuitenkin toistettavissa ja muokattavissa eri tarpeiden mukaan. Suomen Lähetysseura on ollut Sotkamon seurakunnan ohella tärkeä yhteistyötaho koko prosessin ajan ja antanut meille tärkeää ensikäden tietoa lähetystyöstä. Materiaaliin kokoamamme tiedot eri maissa tehtävästä lähetystyöstä olemme saaneet Suomen Lähetysseuran työntekijöiltä, jotka työskentelevät tai ovat työskennelleet käsittelemissämme maissa.

Suomen Lähetysseura

Vuonna 1859 perustettu Suomen Lähetysseura on yksi Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lähetysjärjestöistä. Sen toiminnan taustalla vaikuttaa kaste- ja lähetyskäskyyn sisältyvä kehoitus levittää evankeliumin ilosanomaa niille, jotka eivät ole siitä vielä kuulleet. Lähetysseuran toiminta-ajatuksena on toteuttaa ja levittää Jumalan sanaa maailmassa sanojen ja tekojen avulla. Tällä tarkoitetaan evankeliumin julistamista ja ihmisten konkreettista auttamista sekä heidän oikeuksiensa puolustamista.

Suomen Lähetysseura toteuttaa lähetystyötään ulkomailla, mutta se tekee myös laaja-alaista työtä kotimaassa. Ulkomailla lähetystyötä tehdään viidellä eri mantereella yhteistyössä paikallisten asukkaiden, ulkomaisten lähetysjärjestöjen sekä luterilaisten kirkkojen kanssa. Vuoden 2008 lopussa Suomen Lähetysseuralla oli ulkomailla lähetettynä noin 153 lähetystyöntekijää.

Kotimaassa tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat evankelis-luterilaisen kirkon seurakunnat, joista kaikki ovat Suomen Lähetysseuran yhteisöjäseniä ja tukevat näin Lähetysseuran toteuttamaa työtä. Lähetysseura on myös tehnyt monien seurakuntien kanssa nimikkolähettsopimuksia. Kotimaassa tehtävän työn merkittäviä työmuotoja ovat lisäksi erilaiset lähetystyöaiheiset koulutustilaisuudet sekä vierailut kouluissa ja seurakunnissa.

Sotkamon seurakunnan lapsityö

Sotkamo on noin 11 000 asukkaan kunta Kainuussa. Sotkamon seurakunta on ollut itsenäinen vuodesta 1647 lähtien. Seurakunnalla on tarjota monenlaista toimintaa erilaisissa elämäntilanteissa oleville asukkaille. Sotkamon seurakunnan lapsityöllä on toimintaa pienistä vauvoista aina varhaisnuoriin saakka. Ammattitaitoista lapsityötä ja lapsityön tiimiä johtaa lapsityönohjaaja, lastenohjaajia on neljä. Sotkamon seurakunnan lapsityö järjestää päiväkerhoja 3-, 4- ja 5-vuotiaille lapsille. 5-vuotiaiden kerhoja, joissa toteutimme opinnäytetyömme, on kaksi. Molemmat kerhot kokoontuvat kahdesti viikossa. Kerhoissa esimerkiksi askarellaan, leikitään, lauletaan ja kuunnellaan Raamatun kertomuksia.

ALKUVALMISTELUJA

Tärkeimpiin alkuvalmisteluihin ennen kerhokertoja kuuluu Santeri Siilin hahmon luominen, lakanamaailmankartan piirtäminen, aarrerasian hankkiminen sekä Santeri Siilin lähettämien kirjeiden valmistelu. Tärkeää on myös tutustua käsiteltäviin maihin ja niiden kulttuuriin. Jokaisesta maasta on hyvä etsiä kuvia, musiikkia tai esineitä, joihin tutustutaan yhdessä lasten kanssa.

Santeri Siili

Tutkimusmatkaamme johtaa vanha herra Santeri Siili, joka kiinnostui selvittämään, mitä lähetystyö on. Santeri on esillä jatkuvasti läpi koko prosessin. Santeri Siili tekee toiminnasta jännittävämpää ja mielekkäämpää lasten kannalta. Lapset lähtevät mukaan aivan eri tavalla, kun mukana on jonkinlainen satuhahmo. Aikuisten täytyy vain pitää huolta siitä, etteivät satu ja todellisuus sekoitu keskenään.

Santerina voi toimia esimerkiksi käsinukke tai muunlainen pehmolelu. On myös hyvä, jos joku työntekijöistä voi välillä ”esittää” Santeria eli puhua ja kertoa asioista Santerin hahmossa. Vanhalla herra Santerilla voi olla mukanaan kävelykeppi sekä kaulassaan vihreä kaulaliina.

Lakanamaailmakartta

Alkuvalmisteluihin kuuluu myös suuren lakanamaailmakartan piirtäminen. Sellaisen saa helposti tehtyä, kun ottaa maailmankartasta kalvolle kopion, kiinnittää tyhjän valkoisen lakanan seinälle ja heijastaa kartan lakanalle ja piirtää. Karttaan on tärkeää merkitä käsiteltävien maiden sijainti, jotta lapset hahmottavat missä päin maailmaa seikkaillaan.

Lakanamaailmakarttaa tarvitaan kerhokerroissa, kun tutustutaan aina yhteen maahan kerrallaan. Karttaan kiinnitetään jokaisena kerhokertana käsittelyssä olevan maan lippu. Santeri Siilis-

tä voidaan myös piirtää paperikuvia, jotka kiinnitetään yhdessä lipun kanssa lakanaan. Käsiteltyjen maiden liput jätetään karttaan kerhokerran jälkeen. Karttaan kerätään myös aina kuhunkin maahan liittyviä kuvia tai esineitä. Näin kartta täydentyy kerho kerholta eri lipuilla ja kuvilla.

Aarrerasia

Toiminnassa tarvitaan myös aarrerasia. Aarrerasiaksi sopii mikä tahansa rasia, johon mahtuu erikokoisia esineitä, ei kuitenkaan kovin suuria. Lisäksi on hyvä olla liina aarrerasian päälle.

Aarrerasia kiertää kerhokertojen alussa jokaisen lapsen ja aikuisen luona. Sinne ei saa kurkistaa, vaan kädellä saa ainoastaan tunnustella mitä rasiassa mahtaa olla. Sitä ei saa myöskään heti paljastaa, silloinhan menisi muilta yllätys pilalle. Kun kaikki ovat saaneet tunnustella, käydään kierros, jolloin jokainen saa kertoa, mitä tunki kädellään. Tämän jälkeen aarrerasiaan katsotaan ja tutkitaan, mitä sieltä löytyy. Tällä tavoin saadaan pieni aasinsilta maahan, jota ryhdytään lähetystyön tiimoilta käsittelemään.

Ellei aarrerasiassa olevaa esinettä voi kiinnittää sellaisenaan lakanamaailmakarttaan, siitä on hyvä olla mukana paperinen kuva, jonka voi kiinnittää karttaan yhdessä lipun ja Santeri Siilin kuvan kanssa. Kuvan ei tarvitse olla täsmälleen samanlainen kuin esineen, riittää että idea tulee esille. Näin lapset muistavat paremmin aiemmilla kerhokerroilla käsitellyt asiat. Kuva aarrerasian esineestä jätetään kerhokerran jälkeen karttaan yhdessä lipun ja Santeri Siilin kuvan kanssa.

Santeri Siilin lähettämät kirjeet lapsille

Toteuttamamme toiminnan ensimmäisen ja sitä seuraavien kerhokertojen välissä oli opinnoistamme johtuen pitkä tauko. Tästä syystä pidimme lasten mielenkiintoa yllä Santeri Siilin kirjeillä, joita hän lähetti lapsille maailmalta. Kirjeet ovat oleellinen osa toimintaa, mutta tämän osan voi soveltaa tilanteeseen sopivaksi tai kirjeet voi myös tarvittaessa jättää pois.

Santeri lähettää lapsille neljä kirjettä, yhden jokaisesta käsiteltävästä maasta. Kirjeitä voi lukea lapsille ennen kyseessä olevan maan kerhokertaa tai sen aikana. Kirjeissään Santeri kertoo matkastaan ja pyytää aina välillä lapsia tekemään erilaisia askarteluja. Askarteluja voi tehdä ja jatkaa muilla kerhokerroilla. Ensimmäisen kirjeensä Santeri lähettää ensimmäisen kerhokerran jälkeen, ennen Venäjää käsittelevää kerhoa. Lukemistilanteen tekee lapsille jännittäväksi se, jos kirje on laitettu oikeaan kirjekuoreen, joka avataan lasten nähden. Kirjeiden mukana Santeri lähettää jokaiselle lapselle väritettäväksi kyseisen maan lipun. Aikuisten on hyvä värittää yksi lippu mallikappaleeksi lapsille.

Mikäli seurakunnalla on käsitellyissä maissa kummilapsia, Santeri Siili voi kirjeissään pyytää lapsia askartelemaan tai piirtämään jotain pientä kummilapselle. Nämä askartelut voi sitten lähettää lasten tervehdyksenä kummilapselle. Esimerkiksi Sotkamossa toteuttamassamme toiminnassa Santeri Siili pyysi Thaimaan kirjeessään lapsia piirtämään kuvan ja oman kädenjälkensä paperille, jotka koottiin yhteiseksi kirjaseksi ja lähetettiin Thaimaassa asuvalle seurakunnan kummilapselle.

Seuraavassa Santerin kirjeet. Kirjeissä olevien askartelujen ohjeet löytyvät liitteenä materiaalipaketin lopusta.

1)

TERVE LAPSET! Tai привет (privet!) niin kuin Venäjällä sanotaan!

Vieläkös muistatte minut? Santeri Siili täällä! Muistatteko, kun kävin tervehtimässä teitä? Tarvitsen vieläkin teidän apuanne ottamaan selvää, mitä se lähetystyö oikein on ja miksi sitä tehdään. Pakkasin laukun mukaan ja lähdin maailmalle tutustumaan eri maihin, sillä eikös se lähetystyö jotenkin liittynyt eri maihin.. Lähetän teille kirjeitä, joissa kerron, mitä näen ja koen. Saatanka pyytää teitä askartelemaankin jotain.. Ja sitten kun tulen takaisin matkoilta, niin ryhdytään yhdessä selvittämään, mitä se lähetystyö oikein on.

Lähdin reissuun ja päätin suunnata ensimmäiseksi naapurimaahan, Venäjälle. Täällä on kirjaimet ainakin ihan erilaisia kuin meillä koti-Suomessa. Voitte vaikka kurkata kirjeeni yläkulmasta, jonne olen kirjoittanut tervehdykseni venäjän kielellä.

Yritin lähettää teille jokaiselle myös Venäjän lipun, mutta värit eivät tarttuneet mukaan! Voisitteko siis itse värittää liput valmiiksi? Minä jatkan sillä välin reissaamista, ja lähetän teille uuden kirjeen maasta jonne seuraavaksi matkaan.

Terveisin, Santeri Siili

2)

Hei lapset! Santeri täällä!

Venäjän jälkeen jatkoin matkaani Aasiaan, tarkemmin maahan nimeltä Thaimaa. Täällä tervehditään laittamalla kämmenet rinnan edessä yhteen, kumartamalla ja sanomalla sa-wat-dii. Täällä on todella kaunista ja koristeellista. Vanha nenäni haistaa monenlaisia uusia tuoksuja, jotka tulevat ruoista ja mausteista. Korviini kantautui myös lasten naurua ja iloa, joka tuli Immanuelin päiväkodista. Kuulette siitä ehkä lisää vielä myöhemmin...

Laitan teille taas kirjeen mukana Thaimaan lipun, mutta uskokaa tai älkää, värit jäivät taas matkan varrelle! Mutta teidän osaatte värittää lipun itse!

Terveisin,

Santeri Siili

3)

Hola eli hei lapset!

Matkani jatkui Aasiasta Amerikkaan! Amerikka onkin suuri maanosa, täällä on sekä Pohjois-Amerikka että Etelä-Amerikka. Venezuela on Etelä-Amerikan puolella oleva maa, josta löysin hienon soittimen! Sen nimi on Sadesoitin! Musiikki soi täällä lähes joka paikassa ja ajattelin, että olisipa mukava, että tekin saisitte kuulla tätä rytmiä! Niinpä lähetän mukana ohjeet, miten voitte itse rakentaa omat Sadesoitimet! Mukana on myös Venezuelan lippu, joka teidän pitäisi taas värittää itse.

Voi juku, on tämä reissaaminen mukavaa!

Terveisin,

Santeri Siili

4)

Jambo! (Zambo) Tuo on suahilin kieltä, ja tarkoittaa suomeksi Hei!

Lähdin Amerikasta suuren Atlantin valtameren yli maahan, jossa asustaa elefantteja ja krokotiilejä, ja seeprojakin näin ja leijonia! Joko arvaatte?! Olen tietysti Afrikassa! Täällä on kuuma, aurinko paistaa. Ja kaikki nuo erilaiset eläimet ovat kyllä hienoja. Ihmisillä on täällä värikkäitä vaatteita.

Mutta kuulkaa, täällä lapsilla ei olekaan samanlaisia leluja kuin teillä siellä Suomessa on. Kuitenkin, aivan kuten tekin, lapset rakastavat leikkiä! Sain kokeilla erään lapsen hauskaa peliä, nimeltä Sieppari! Lähetän kirjeen mukana ohjeet, miten te voitte itse tehdä omat Siepparit, niin pääsette tekin kokeilemaan miten hauskaa tämä on!

Täällä on myös rytmikästä musiikkia! Ajattelin, että olisi mukava tehdä sade-soittimen rinnalle toinenkin soitin, simpukkasoitin! Nimi tulee siitä, että ennen tämä soitin tehtiin simpukan kuorista! Nyt se tehdään kuitenkin liinsapullon korkeista. Tästä lähtee mukava ääni, vähän niin kuin tamburiinista konsanaan.

Aurinkoisin terveisin,

Santeri Siili

KERHOKERRAT

Kerhokertojen runko on pääasiassa seuraavanlainen:

- Alkuesittelyt ja edellisten kerhokertojen kertaus
- Aarrerasia
- Lipun sekä kuvien laittaminen lakanakartalle ja uuteen maahan sekä lähetystyöhön tutustuminen
- Toiminta: Leikki, askartelu tms.
- Hartaus

Ensimmäinen kerhokerta

Aihe: Tutustuminen kerholaisiin, Santeri Siiliin sekä lähetystyön käsitteeseen

Aarrerasia : Raamattu (Matt. 28:18-20, Kaste- ja lähetyskäsky)

Muut tarvikkeet: Flanelot (tai muita ihmishahmoja), kynttilä

Esittäytyminen:

Kerho aloitetaan esittäytymisellä. Kerhonojajaajat kertovat ketä ovat ja lyhyesti miksi he ovat tulleet kerhoon. Lasten nimet voidaan käydä läpi monien erilaisten nimi-leikkien avulla, kerhonojajaajat voivat hyödyntää mielikuvitustaan. Päivän eläinteemaan liittyen voidaan esimerkiksi pyytää lapsia vuorotellen kertomaan oma nimensä sekä jokin eläin, josta hän pitää. Kun kaikkien nimet ja lempieläimet on käyty läpi, kerhonojajaajat kertovat, että he haluavat esitellä lapsille vielä erään henkilön, vanha herra Santeri Siilin. Ohjaajien on hyvä kertoa, että Santeri tulee käymään kerhoissa aina silloin, kun kerhoja pidetään.

Santerin tarina:

Kun Santeri on otettu esille, kerholaisia kehoitetaan kuuntelemaan tarkasti, sillä Santeri haluaa kertoa heille tarinan itsestään. Ennen tarinan kertomista voidaan kerholaisia viritellä aiheeseen ja yhdessä muistella, minä päivänä jumalanpalveluksia kirkoissa pidettiin. Kun oikea päivä (sunnuntai) on löytynyt, voi Santerin tarina alkaa.

Tarinamme alkaa pienestä kylästä, ja sen pienestä kirkosta. Sielläkin, kuten joka puolella Suomea, vietetään joka sunnuntaiamu jumalanpalvelusta. Sen pienen kylän pienessä kirkossa oli kuitenkin jotain perin erikoista. Kirkontornissa asusteli erikoinen otus, nimittäin Santeri Siili. Santeri oli asustellut kirkontornissa niin kauan kuin kirkko oli siinä paikalla ollut. Sunnuntaisin Sante-rilla oli tapana hiljentyä kuuntelemaan jumalanpalvelusta. Se oli Santerille tärkeää.

Eräänä sunnuntaina Santeri kuunteli tarkasti erityisesti rukouksia. Rukouksissa puhuttiin paljon jostain kummallisesta asiasta, josta Santeri oli kuullut aikaisemminkin. Hän ei kuitenkaan oikein ymmärtänyt, mistä oli kysymys. Rukouksissa puhuttiin lähetystyöstä ja rukoiltiin lähetystyöntekijöiden puolesta. Jumalanpalveluksen jälkeen Santeri oli kummissaan ja ihmeissään, ja pohti mitä se lähetystyö oikein on. "Hmmm... voisikohan se olla postin lähettämistä? Tai ehkä sittenkin, että jotain tavaraa tulee kotiin?" Santeri muisti, että rukouksissa tuli esille monia kummallisia paikannimiä, joista se ei ollut kuullut aiemmin. "Thaimaa siellä sanottiin... ja Tansania. Sitten oli vielä se...se..Ve-...hmm, joku Vene se oli, ei se soutuvene ollut, mutta..Venezuela! Sehän se oli!

Santeri haki komerostaan nuhjuisen ja vanhan Suomen kartan ja ryhtyi etsimään näitä paikkoja. Mutta vaikka Santeri kuinka tarkasti tutki karttaa ja käänteli sitä, se ei löytänyt sen nimisiä paikkoja Suomen kartasta. Samassa Santeri muistikin, että kirkon sakastissa, siellä takaosassa, jossa papit valmistautuvat jumalanpalvelukseen, on karttapallo. Ja kun ilta saapui, Santeri kipitti kirkontornista alas tutkimaan karttapalloa. Ja kuinka ollakaan, Santeri löysi kuin löysikin nämä paikat karttapalloilta!

Silloin Santeri ymmärsi, että lähetystyö ja nämä paikat liittyvät jotenkin toisiinsa. "Mutta miten?", Santeri pohti ja päätti ottaa asiasta selvää. Samalla Santeri tahtoi selvittää, mitä se lähetystyö oikein on.

Tarinan jälkeen kerholaisille kerrotaan, ettei Santeri haluaisi kuitenkaan lähteä selvittämään tätä asiaa yksin, vaan hän tarvitsee siinä kerholaisten apua. Yhdessä kerholaiset ja Santeri pääsevät tulevilla kerhokerroilla tutustumaan siihen, mitä lähetystyö oikein on.

Aarrerasia:

Tarinan jälkeen kerholaisille esitellään aarrerasia ja sen säännöt. Rasiaa kierrätetään ja lapset saavat tunnustella sen sisältöä. Laatikossa on piilossa Raamattu, johon on laitettu merkki kohtaan Matt. 28:18-20 (Kaste- ja lähetyskäsky). Kun lapset ovat saaneet arvuutella laatikon sisältöä, ohjaaja lukee kyseisen kohdan ääneen. Tämän jälkeen kyseinen Raamatun kohta havainnollistetaan lapsille omin sanoin flanellojen avulla. Mikäli flanellojen käyttö ei ole mahdollista, voidaan havainnollistaminen tehdä myös esimerkiksi nukketatterina tai näytelmänä tai käyttäen apuna erilaisia kuvia.

Hartaus:

Sytytetään kynttilä ja rukoillaan:

Rakas Taivaan Isä,

Kiitos, että saamme kerhoissa yhdessä ryhtyä tutkimaan,

Mitä lähetystyö oikein on.

Siunaa tulevat kerhokerrat, joissa tutustumme lähetystyöhön.

Pidä huolta meistä kaikista

ja siunaa ihmisiä lähellä sekä kaukana.

Aamen.

Toinen kerhokerta

Aihe: Venäjä ja pyhäkoulu

Aarrerasia: Maatuska

Muut tarvikkeet: Kynää ja paperia, lasten nimet suomalaisilla ja venäläisillä kirjaimilla kirjoitettuna, kynttilä

Aluksi voidaan tarvittaessa kerrata kaikkien nimet. Lapsilta voidaan kysellä, muistavatko he, mitä lähetystyö on. Edellisellä kerhokerralla käytetyt flenellit/ kuvat / muut hahmot voidaan laittaa esille, ja lyhyesti kerrataan, mitä lähetystyö on.

Aarrerasia:

Kierrätetään aarrerasiaa, tunnustellaan ja arvuutellaan sisältöä. Rasiasta löytyy maatuska. Lapsille kerrotaan, että maatuskat ovat venäläisiä koriste-esineitä. Avataan maatuska ja katsotaan, kuinka sen sisältä löytyy yhä pienempiä maatuskoja.

Pyhäkoulu:

Aluksi voidaan tiedustella, ovatko lapset aiemmin kuulleet pyhäkoulusta tai tietävätkö he, mikä se on. Tämän jälkeen heille kerrotaan seuraavaa:

Venäjällä luterilaisissa seurakunnissa lapset käyvät pyhäkoulussa, joka muistuttaa hieman kerhoa, jossa lapset nyt ovat. Pietarissa on Pyhän Marian seurakunta, jossa lapset kokoontuvat sunnuntaisin pyhäkouluun. Pyhäkoulussa käy eri-ikäisiä lapsia, nuorimmat ovat noin 4-vuotiaita ja vanhimmat ovat jo 14. Yhteensä siellä käy lapsia noin 12–20.

Kun pyhäkoulu Venäjällä alkaa, lapset jakautuvat kahteen ryhmään, isoihin ja pieniin. Kymmenevuotiaat ja sitä vanhemmat pääsevät isojen ryhmään. Pyhäkouluissa käy vain venäläisiä lapsia. Siellä puhutaan venäjää, mutta suomalaiset ohjaajat opettavat lapsille välillä suomen kieltä.

Venäläisessä pyhäkoulussa leikitään ja lauletaan paljon, siellä on myös paljon laululeikkejä. Leikkimisen ja laulamisen jälkeen on yleensä opetusta, jolloin puhutaan Taivaan Isästä. Tämän jälkeen juodaan teetä ja syödään keksejä, ja tehdään ehkä pieni askartelu tai värityskuva. Lopuksi pidetään vielä loppuhartaus, jossa rukoillaan.

Lapsilta voidaan kysellä, tehdäänkö heidän kerhossa samanlaisia asioita kuin Venäjällä tai mikä heidän mielestään on erilaista verrattuna heidän omaan kerhoonsa.

Toiminta: Lasten nimet venäläisillä kirjaimilla

Lapset saavat kirjoittaa oman nimensä venäläisillä kirjaimilla.

Ennen kerhon alkua ohjaajien on hyvä etsiä ja kirjoittaa samalle paperille malliksi lapsen nimi sekä suomalaisilla että venäläisillä kirjaimilla. Mikäli lasten nimien kirjoittaminen venäjäksi on hankalaa, käy mikä tahansa venäläinen sana, jonka merkitys tiedetään myös suomeksi.

Lapsilta kysytään, muistavatko he, kuinka Santeri lähetti heille kirjeen Venäjältä ja kertoi siinä, kuinka Venäjällä on erilaisia kirjaimia kuin Suomessa. Mallina voidaan näyttää Santerin kirjettä, johon Santeri on kirjoittanut tervehdyksen myös venäjän kielellä. Lapsille kerrotaan, että he saavat kokeilla, millaisilta heidän omat nimensä näyttävät venäläisillä kirjaimilla kirjoitettuna. Yhdessä lasten kanssa tutkitaan kirjaimia ja vertaillaan niitä suomalaisten vastaavuuksien kanssa.

Hartaus:

Sytytetään kynttilä ja rukoillaan

Rakas Taivaan Isä,

Kiitos meidän kerhosta, kaikista lapsista ja aikuisista.

Kiitos, että saadaan leikkiä ja laulaa,

kiitos, että saadaan olla yhdessä ja kuulla Sinusta.

Kiitos, että venäläiset lapset saavat käydä Pyhäkouluu.

Siunaa lapsia joka puolella maailmaa. Aamen.

Kolmas kerhokerta

Aihe: Thaimaa ja päiväkoti

Aarrerasia: Riisiä

Muut tarvikkeet: Kynttilä

Kerhon alussa lapsia voidaan tervehtiä thaimaalaisittain laittamalla kämmenet rinnan edessä yhteen ja sanomalla sa-wat-dii. Sama tervehdys voidaan opettaa myös lapsille.

Aarrerasia:

Kierrätetään aarrerasiaa, tunnustellaan ja arvuutellaan sisältöä. Rasiasta löytyy riisiä. Lapsille kerrotaan, kuinka riisi on tärkeä thaimaalainen ruokalaji, jota syödään siellä paljon.

Päiväkoti:

Lapsille kerrotaan, kuinka Thaimaassa on päiväkoteja ja osassa niistä kerrotaan Taivaan Isästä. Eräs tällaisista päiväkodeista on nimeltään Immanuelin päiväkoti. Se on jaettu kahteen osaan, isompien ja pienempien puoleen. Isompien puolella on yli 70 lasta (2,5-6v). Pienempien puoli on nimeltään Ylistyksen talo, jossa on yli 30 lasta (0,5-3v).

Eräs Immanuelin päiväkodin lapsista on nimeltään Thasikornin, lempinimeltään Tumtaam. Tumtaam on 4-vuotias.

Tumtaam asuu Thaimaan pääkaupungissa Bangkokissa, eräällä slummialueella. Slummi tarkoittaa aluetta, jossa asuu hyvin köyhiä ihmisiä, jotka asuvat vaatimattomissa kodeissa. Tumtaaminkin kodissa on vain yksi pieni huone, jossa asuu Tumtaamin lisäksi hänen isänsä, äitinsä ja kolme nuorempaa sisarusta. Perheen kanssa samassa huoneessa asuu myös isoäiti ja muita sukulaislapsia, yhteensä yli kymmenen henkeä.

Isä työskentelee moottoripyöräkuskina ja äiti on kotona hoitamassa lapsia. Perhe on köyhä ja isällä ja äidillä ei riitä paljon aikaa lasten asioista huolehtimiseen. Perhettä onkin auttanut paljon se, kun Tumtaam on päässyt Immanuelin päiväkotiin ja saa siellä ruuan ja opetusta. Tumtaamin pikkusisko taas on aloittanut Ylistyksen talossa.

Joskus Tumtaam on tullut kouluun ilman paitaa tai kenkiä, kun niitä ei löydy kotoa. Onneksi päiväkodilta löytyy kuitenkin lainavaatteita lapsille. Kouluvuoden alussa Tumtaam sai päiväko-

distä koulupuvun, urheiluasun, kengät ja laukun. Tumtaamista on kiva tulla päiväkotiin ja päästä leikkimään ja oppimaan muiden lasten kanssa. Päiväkodissa on leluja ja tilaa leikkiä, siellä on myös kavereita ja opettajilla on aikaa lapsille.

Immanuelin päiväkodin lapsista kaikista hauskinta on päästä leikkimään ”leikkipuistoon”, joka sijaitsee päiväkodin katolla. Päiväkodilla ei ole lainkaan omaa pihaa eikä lähialueella ole puistoja eikä mitään muutakaan vapaata tilaa, missä lapset voisivat leikkiä. Päiväkodin kattotasanteella olevasta ”leikkipuistosta” löytyy kuitenkin mm. keinoja, liukumäki ja hiekkalaatikko.

Sisällä lapsista on hauska leikkiä sellaista leikkiä, jossa opettaja piilottaa esimerkiksi laatikkoon erilaisia tavaroita ja lapset saavat vuorollaan laittaa kätensä laatikkoon pienestä reiästä ja yrittää tunnistaa tavaroita. Laatikossa on aina erilaisia ja erituntoisia tavaroita ja esineitä – aivan kuten meidänkin aarrerasiassa!

Yhdessä isompana joukkona leikitään monesti laululeikkejä piirissä. Yksi suosittu piirileikki on nimeltään Iso tuuli puhaltaa. Leikissä muut ovat piirissä ja yksi jää keskelle. Keskellä oleva sanoo: ”Iso tuuli puhaltaa kaikille, joilla on (esim.) koru kaulassa”. Silloin niiden, joilla on koru kaulassa, on nopeasti vaihdettava paikkaa. Keskelle jäänyt saa keksiä uuden ominaisuuden, joille suuri tuuli puhaltaa.

Toiminta: Iso tuuli puhaltaa – leikki

Istutaan tuoleilla, joita on yksi vähemmän kuin osanottajia. Ilman tuolia oleva sanoo: ”Iso tuuli puhaltaa”. Kaikki vastaavat yhteen ääneen: ”Mitä puhaltaa?” Keskellä oleva vastaa: ”Puhaltaa tummaa tukkaa (erilaisia vaatteita, harrastuksia, värejä, lemmikkejä jne). Jokainen, jolla on kyseessä oleva ominaisuus, joutuu vaihtamaan paikkaa ja keskellä oleva yrittää päästä istumaan. Se, joka jää ilman istuinta, jää keskelle ”tuuleksi.”

Variaatio leikistä Iso tuuli puhaltaa (esim. silloin, jos leikkijöitä on vähän)

Muut leikkijät asettuvat riviin seinustalle. Vastakkaiselle seinustalle menee yksi leikkijöistä (leikin johtaja). Leikin johtaja sanoo: ”Iso tuuli puhaltaa kaikille, joilla on (esim.) koru kaulassa.” Ne, joilla on koru kaulassa saavat liikkua askeleen eteenpäin. Leikinjohtaja jatkaa ominaisuuksien luettelemista, kunnes joku leikkijöistä yltää koskettamaan leikin johtajaa. Hänestä tulee uusi leikin johtaja.

Leikin ohje mukailtu lähteestä: Suomen Lähetysseura. Etusivu. Aineistopankki. Opetus ja kasvatus. Lähetys alakoulun uskonnonopetuksessa. 2.luokka. Leikit.

http://www.mission.fi/aineistopankki/opetus_ja_kasvatus/lahetys_alakoulun_uskonnonopetus/2_luokka/leikit/

Hartaus:

Sytytetään kynttilä ja rukoillaan

Rakas taivaan Isä,

Kiitos, että monet lapset Thaimaassa pääsevät päiväkotiin ja kuulevat Sinusta.

Siunaa kaikkia Immanuelin päiväkodin lapsia ja työntekijöitä.

Pidä huolta ja varjele kaikkia lapsia ja aikuisia ympäri maailmaa.

Aamen.

Neljäs kerhokerta

Aihe: Venezuela ja kummilapsitoiminta

Aarrerasia: Punainen, sininen ja keltainen huivi, tähti. Värit ja tähti kuvaavat Venezuelan lippua.

Muut tarvikkeet: Iso paperi, vesivärejä, vesivärikuppeja sekä –penseleitä, kynttilä

Aarrerasia:

Kierrätetään aarrerasiaa, tunnustellaan ja arvuutellaan sisältöä. Rasiasta löytyy punainen, sininen sekä keltainen huivi sekä esimerkiksi paperista tehty valkoinen tähti. Huivit voi ottaa rasiasta pois yksi kerrallaan ja lapsilta voidaan kysellä, mitä heille tulee mistäkin väristä mieleen. Lopuksi todetaan, että värit ja tähti kuvaavat Venezuelan lippua.

Kummilapsitoiminta

Mukailtu teoksesta Kuoppala, Maija 1992. Kummilapsi. Helsinki: Suomen Lähetysseura.

Luetaan lapsille tarina Claudia tytöstä, joka pääsee kouluun kummilapsitoiminnan avulla.

Ennen tarinan kertomista lapsilta kysytään, kuinka monella heistä on kummi? Tämän jälkeen kerrotaan, kuinka meillä Suomessa jokainen lapsi saa kastettaessa kummin, jonka vanhemmat valitsevat ystävistään. Kummin tehtävänä on vanhempien kanssa pitää huolta lapsesta. Kummi voi myös kertoa lapselle Taivaan Isästä. Lähetystyön avulla voi olla kummi myös tuntemattomalle lapselle, joka asuu jossain muussa maassa. Tällainen kummi pitää myös huolta lapsesta, mutta ehkä kuitenkin vähän eri tavalla kuin kummit täällä Suomessa. Huolenpittäminen voi olla

vaikka sitä, että lapsi toisessa maassa saa vaatteita ja ruokaa tai koulupuvun. Lapsille kerrotaan, kuinka Santeri Siili tapasi Venezuelassa ollessaan Claudia- nimisen tytön, jonka tarina on seuraavanlainen.

Claudia on 6-vuotias tyttö, joka asuu äidin, isän, mummon ja pikkuveljensä kanssa pienessä vuoristokylässä Venezuelassa.

Claudiasta on hauskaa seikkailla mummon kanssa vuoristopolulla. Siellä näkee monenlaisia eläimiä.

"Varo tuota käärmettä!", mummo huudahtaa yhtäkkiä.

Heinikossa luikertelee harmaa käärme.

"Onko se paha", Claudia kysyy.

"Se on myrkyllinen käärme, ei saa mennä liian lähelle", mummo sanoo ja ohjaa Claudian pois käärmeen luota.

Claudian perheellä ei ole paljoa rahaa, eikä isälle ole kylässä työtä. Perhe päättää muuttaa Venezuelan pääkaupunkiin Caracasiin. Mummo ei lähde mukaan, hän haluaa jäädä asumaan vuoristokylään. Claudia haluaisi jäädä mummon kanssa, mutta bussi, jolla perhe matkustaa kaupunkiin tulee jo.

Kaupunki on suuri. Siellä on paljon korkeita kerrostaloja ja pienempiä rakennuksia. Silti, vaikka taloja on paljon, monilla lapsilla ei ole kotia, ja he joutuvat asumaan kadulla. Claudiaa pelottaa ja hän tuntee itsensä pieneksi ja yksinäiseksi, vaikka äiti ja isä ovatkin ihan lähellä.

Isä vie perheen keskikaupungin hälinästä rauhallisemmalle alueelle, jossa asuu monia köyhiä perheitä, joilla ei ole paljoa rahaa. Siellä on monenlaisia itse tehtyjä hökkelitaloja. Isä pystyttää heillekin laudoista ja pellistä talon, jossa on vain yksi huone. Se on heidän kotinsa. Naapurin poika kurkkii uteliaana uusien asukkaiden puuhia.

Eräänä päivänä Claudian kotiin tulee kaksi vierasta. Toisella vieraista on pitkät vaaleat hiukset, ja hän kertoo tulevansa sellaisesta maasta kuin Suomi. Claudia ei ole kuullut Suomesta aikaisemmin. Vieraat kysyvät, haluaisiko Claudia mennä kouluun.

"Me olemme köyhiä, emme pysty ostamaan Claudialle koulupukua", äiti vastaa.

"Me voimme etsiä Claudialle Suomesta kummit, jotka maksavat koulupuvun", vieraat ehdottavat.

Claudia tulee tästä todella iloiseksi.

Claudian isä saa töitä talonrakentajana. Eräänä päivänä Claudia juoksee innoissaan isän työpaikalle.

"Äiti osti minulle sen kummien maksaman koulupuvun. Koulu alkaa huomenna", Claudia kertoo innoissaan.

Äiti saattaa Claudian ensimmäisenä koulupäivänä koulun portille. Claudiaa jännittää.

”Äiti, olenko minä nyt koululainen vai kummilapsi?” Claudia kysyy.

”Sinä olet molempia”, äiti vakuuttaa.

Äiti jää pikkuveljen kanssa kadun varteen tekemään ja myymään ruokaa ihmisille.

Koulun pihalla on paljon lapsia. Kaikilla on yllään koulupuku. Tyttöillä on hame ja pojilla pitkät housut.

Illalla koulun jälkeen on aikaa leikkiä. Claudia on jo tutustunut naapurin Humbertoon ja opettaa hänelle koulussa oppimiaan kirjaimia. Claudiasta koulussa on mukava. Siellä saa uusia kavereita ja siellä oppii paljon uusia asioista. Humbertollekin on jo alettu etsiä kummeja Suomesta. Pian Humbertokin aloittaa samassa koulussa Claudian kanssa.

Toiminta: Maiseman maalaus

Lapset saavat yhdessä maalata isolle paperille Venezuelan erilaisia maisemia (lumihuippuiset vuoristot, sademetsä, meri). Ohjaajat voivat ennen kerhon alkua halutessaan hahmotella paperille kuvien ääriiviivat, jotka lapset maalavat tai lasten voi vapaasti antaa maalata paperille kerrotun perusteella.

Hartaus:

Sytytetään kynttilä ja rukoillaan:

Rakas Taivaan Isä

Kiitos tästä kerhosta, ja siitä että saamme täällä yhdessä oppia lähetystyöstä.

Kiitos kaikista kummeista

Kiitos, että myös eri maissa asuvat lapset voivat saada kummin.

Siunaa meitä kaikkia niin täällä Suomessa kuin muuallakin

Aamen.

Viides kerhokerta

Aihe: Tansania ja Lähetyslentäjät sekä terveydenhuolto

Aarrerasia: Afrikkalainen eläin (leijona, krokotiili tms.)

Muut tarvikkeet: Erilaisia soittimia, esimerkiksi sadesoitimet ja simpukkasoitimet, jotka Santeri Siili pyysi lapsia tekemään kirjeessään

Aarrerasia:

Kierrätetään aarrerasiaa, tunnustellaan ja arvuutellaan sisältöä. Rasiasta löytyy afrikkalainen eläin. Lapsilta kysytään, missä päin maailmaa kyseinen eläin asuu. Kun selviää, että eläin asuu Afrikassa, lasten kanssa voidaan pohtia, mitä muita eläimiä Afrikassa on.

Lähetyslentäjät ja terveyden huolto:

Mukailtu teoksesta Kilpi, Pirkko & Perkiö, Pia 1990. Lentäjä- Lasse. Helsinki: Suomen Lähetysseura.

Lasse on lentäjä. Hän asuu Afrikassa, Mosh nimisessä kaupungissa. Tänään hän lentää Kilevon –nimiseen kylään, joka on kaukana vuorten keskellä. Lähtiessään Lasse vilkuttaa Ottopapukajalleen.

Lassen mukaan Kilevon kylään lähtevät pappi ja kaksi sairaanhoitajaa. Koneeseen lastataan ruokatavaroita, lääkkeitä ja postisäkki. Ennen lähtöä Lasse tarkistaa, että kone on kunnossa ja kaikilla matkustajilla on turvavyöt kiinni. Sen jälkeen he rukoilevat yhdessä ja pyytävät Taivaan Isältä varjelusta matkalle.

Kone nousee korkealle, pilvien korkeudelle ja lentää yli kylien ja vuorten. ”Tänään on kiire, kun on neuvolapäivä, sairaitakin on varmaan aika paljon”, sairaanhoitajat juttelevat. Pian Kilevon kylän majat jo näkyvätkin.

Nelu on satuttanut jalkansa. Jalka on turvonnut ja Nelulla on kuumetta. Sairaanhoitaja tutkii Nelun jalan, antaa lääkettä ja sanoo, että Nelu täytyy viedä sairaalaan. Sillä aikaa, kun sairaanhoitajat tekevät työtään, pappi juttelee ihmisten kanssa ja kutsuu heitä yhteiseen hartauteen. Lassen lentokone on myös kiinnostavaa katseltavaa.

Illalla kyläläiset kokoontuvat Nelun kodin eteen nuotiolle. Nuotiolla jutellaan ja lauletaan. Pappi kertoo, että aina voi rukoilla ja pyytää Taivaan Isältä apua. Sitten pappi kehottaa kyläläisiä laittamaan kädet ristiin ja rukoilemaan: ”Taivaan Isä, kiitos, että pidät meistä kaikista huolta. Auta Nelua, kun häntä jännittää mennä sairaalaan. Aamen.”

Seuraavana aamuna lentokone lähtee takaisin Moshin kaupunkiin. Mukaan lähtevät Nelu ja Nelun äiti. Myös Virtasen lähetysperheen lapset Pekka ja Anna lähtevät mukaan. Virtaset ovat tekemässä lähetystyötä Kilevon kylässä, Pekka ja Anna käyvät koulua Moshin kaupungissa. Koko Kilevon kylän väki on saattamassa heitä matkaan.

Nelu ja hänen äitinsä ovat ensimmäistä kertaa lentokoneessa. ”Katsokaa, tuolla alhaalla on Natronjärvi!” Pekka huudahtaa. Nelu kurkistaa varovasti ikkunasta ja näkee vaaleanpunaisia lintuja. Anna kertoo, että ne ovat flamingoja.

Laskeutuminen on tarkkaa puuhaa ja Lassen täytyy katsoa tarkasti, että koneella on sopiva vauhti laskeutumiseen. Moshin sairaalan auto on jo odottamassa Nelua, Nelun äitiä ja sairaanhoitajia. Pekan ja Annan ohjaajat ovat lapsia vastassa.

Kun Lasse palaa kotiin, häntä odottaa siellä iloinen Otto-papukaija. Lasse on väsynyt, mutta Oton kanssa iloinen. Lasse ristii kätensä ja kiittää Taivaan Isää turvallisesta matkasta ja siitä, että Nelun jalkaa hoidetaan sairaalassa.

Toiminta: Nelu saa avun- laulu

Lauletaan yhdessä Nelu saa avun- laulu. Laulu ja sen sanat löytyvät teoksesta *Kilpi, Pirkko & Perkiö, Pia 1990. Lentäjä- Lasse. Helsinki: Suomen Lähetysseura*. Mikäli laulun sanojen hankinta on vaikeaa, voidaan lasten kanssa laulaa ja soittaa myös esimerkiksi virttä Kuule isä taivaan tai jotain muuta lapsille tuttua laulua. Laulun sanoja kannattaa harjoitella ensin vuorolauluna, jolloin ohjaajat laulavat ensin ja lapset toistavat. Laulun säkeistöistä voi myös piirtää kuvia helpottamaan sanojen muistamista. Kun laulu alkaa sujua, voidaan sadesoittimet ja simpukkasoittimet ottaa mukaan.

Ennen hartautta lapsille kerrotaan, että seuraavaa kerhokertaa varten he voivat tuoda kotoaan jonkin itselleen tarpeettoman vanhan lelun. Lelut kerätään ja ne voidaan myydä seurakunnan myyjäisissä. Leluista saatavat tulot lahjoitetaan jonkin ulkomailla tehtävän lapsia koskettavan työn hyväksi. Ohjaajien on hyvä tiedottaa vanhempia asiasta hyvissä ajoin etukäteen. On myös tärkeää etukäteen selvittää, minkälaisen työn hyväksi saadut tulot lahjoitetaan.

Hartaus:

Sytytetään kynttilä ja rukoillaan:

Rakas Taivaan Isä

Kiitos, että saimme jälleen oppia jotain uutta lähetystyöstä.

Kiitos, että autat avun perille sinnekin, minne on vaikea päästä.

Siunaa kaikkia lähetyslentäjiä heidän työssään ja varjele heitä vaaroilta.

Siunaa lapsia ja aikuisia kaikkialla maailmassa.

Aamen.

Kuudes kerhokerta

Aihe: Kerrataan ja kootaan yhteen aiemmissa kerhoissa opittua

Aarrerasia: Kaksi nukkea tai muuta hahmoa, joista toisella on tyhjät kädet ja toisella kaksi lelua, (esim. pallo, ilmapallo...)

Muut tarvikkeet: Uusi lakanamaailmankartta, sormivärit, kynttilä

Olemme saaneet tutustua Santerin kanssa Venäjään, Thaimaahan, Venezuelaan ja Tansaniaan. Olemme siis seuranneet Santerin maailmanympärimatkaa! Palautellaan nyt mieleen mitä kaikkea olemme kuulleet ja nähneet.

Aarrerasia:

Kierrätetään aarrerasiaa, tunnustellaan ja arvuutellaan sisältöä. Rasiasta löytyy kaksi nukkea, joista toisella on tyhjät kädet ja toisella kaksi lelua. Pohditaan lasten kanssa mitä tämä voisi tarkoittaa. Ajatuksena se, että toinen nukeista voisi antaa toiselle hahmoista jotain omastaan.

Lapset tekevät lähetystyötä

Lapset ovat halutessaan tuoneet kotoaan mukanaan lelun, jotka kerätään ja myydään myyjäisissä. Heille kerrotaan, kuinka kaikilla lapsilla ei ole leluja, joilla he voisivat leikkiä. Se, että antaa jotain omaa pois, voi tuntu ikävältä, niin kuin ehkä kyseisestä lelusta luopuminen, mutta joku toinen lapsi voi tulla siitä todella iloiseksi. Samalla tavoin kuin lapset maailmalla tulevat iloisiksi saamistaan leluista, voivat myös lelujen antajat olla iloisia siitä, että he ovat saaneet tuottaa iloa muille lapsille.

Toiminta: Maailmanympärimatka liikkuen.

Muistellaan käsiteltyjä maita liikuntaleikin avulla.

Matka alkaa SUOMESTA:

Nukutaan (silmät kiinni ja kämmenet yhdessä kallellaan olevan pään alla.)

Herätään ja venytellään

Tehdään aamujumppa (nostellaan käsiä ja jalkoja)

Pakataan eväät reppuun.

Lähdetään kävelemään.

Nähdään juna ja hypätään siihen.

Jatketaan matkaa junalla eteenpäin (kädet pyörivät sivulla kuin junan pyörät)

Saavutaan VENÄJÄLLE

Hypätään pois junasta

Nähdään maatuskoja (isoja ja pieniä maatuskoja, nostetaan kädet ylös ja kävellään varpaillaan ja mennään pieneksi kyykkyyyn)

Syödään eväät ja juodaan teetä

Otetaan hevonen ja ratsastetaan kohti Thaimaata. (hypitään paikallaan oksien yli, matkalla esteitä)

Saavutaan THAIMAAHAN

Tervehditään thaimaalaisittain (kämmenet yhteen rinnan edessä ja kumarretaan)

Kuullaan musiikkia ja tanssitaan.

Nähdään riisipeltoja, mennään riisin sadonkorjuuseen (kaadetaan sirpillä riisiä)

Lennetään Amerikan mantereelle, Venezuelaan. (Kädet sivuilla kuin lentokoneen siivet)

Saavutaan VENEZUEELAAN

Nähdään intiaaneja ja mietitään miten he ennen kulkivat (tanssitaan sadetanssia, taputetaan kädellä suuta ja pidetään intiaani- ääntä)

Kiivetään vuoristossa (Nostellaan käsiä ja jalkoja)

Uidaan suuren meren yli Afrikkaan, Tansaniaan.

Saavutaan TANSANIAAN

Nähdään eläimiä: mitä eläimiä lapset näkevät? (Äänellään ja liikutaan samalla tavoin kuin eläimet)

Juostaan takaisin Suomeen (Juostaan paikallaan, välillä hiljaa ylämäissä ja lujaa alamäissä)

Saavutaan takaisin SUOMEEN

Ollaan väsyneinä kotiovella (avataan ovi)

Venytellään

Mennään sänkyyn nukkumaan (laitetaan silmät kiinni ja asetutaan makuulle)

Toiminta: Tietovisa

1. Mihin maahan liittyy maatuska? - Venäjä
2. Missä maassa tervehditään sanomalla Sa wat dii? – Thaimaa
3. Minkä maan lippu on tämä? – Valitaan jonkun maan lippu
4. Missä maassa syödään tulista ruokaa? - Thaimaa
5. Missä maassa on leijonia? - Tansania
6. Missä maassa lentävät lähetyslentäjät lentäjät? – Tansania
7. Missä maassa on paljon vuoristoja? – Venezuela
8. Minne Claudia pääsi suomalaisten kummien avulla? – Kouluun
9. Minkä värinen kaulaliina Santerilla on? – Vihreä

10. Miksi Santerilla on kävelykeppi? – Santeri on vanha

Toiminta: Askartelu

Lapset saavat painaa suurelle lakanamaailmankartalle sormiväreillä omat käden ja jalanjälkensä.

Maalausta varten tarvitaan samanlainen lakanamaailmankartta, kuin lippuja ja Santerin kuvia varten. Ohjaajien avustuksella jokainen lapsi painaa omat kädenjälkensä mantereisiin sekä molempien jalkojen jäljet kulkemaan läpi kartan. Jokainen lapsi saa laittaa jalanjälkensä vain kerran, jotta kaikille on tilaa. Ajatuksena on, että meitä ihmisiä on erilaisia, mutta olemme kaikki yhdessä yhteisellä ja samalla maapallolla. Kädenjäljet kertovat, että lapsia ja aikuisia on joka puolella maailmaa, ja jalanjäljet kuvaavat, miten apu menee perille joka puolelle.

Kaikki voivat tehdä lähetystyötä

Lapsille kerrotaan, kuinka myös meillä Suomessa on ihmisiä, jotka tarvitsevat apua. Lähetystyö auttaa myös täällä meillä Suomessa.

Kaikkien ei tarvitse lähteä kauas eri maihin. On olemassa lähetystyöntekijöitä, jotka matkustavat eri maihin, mutta on olemassa myös lähettäjiä, jotka ovat täällä Suomessa lähettämässä heitä matkaan.

On olemassa yksi tapa tehdä lähetystyötä, jonka kaikki varmasti osaavat. Siihen ei tarvitse olla mitään erityistaitoja vaan meistäkin jokainen pystyy siihen. Se on rukous. Meistä jokainen voi rukoilla lähetystyön, lähetystyöntekijöiden ja lähettäjien puolesta, että Taivaan Isä pitäisi heistä huolta. Taivaan Isä kuulee kaikki meidän hiljaisimmatkin rukoukset ja ajatukset.

Hartaus:

Sytytetään kynttilä ja rukoillaan:

Rakas Taivaan Isä,

Kiitos kaikista kerhokerroista, jolloin olemme saaneet yhdessä seurata Santeri Siilin matkaa ja oppia lähetystyöstä.

Siunaa kaikkia lähetystyöntekijöitä meillä täällä Suomessa ja ympäri maailmaa.

Kiitos, että olemme saaneet tutustua eri maihin ja niissä asuviin lapsiin.

Kiitos, että autat ja pidät huolta kaikista lapsista joka puolella maailmaa.

Kiitos, että me saamme syödä joka päivä terveellistä ruokaa ja pukea joka aamu vaatteet päälle.

Kiitos, kodeistamme.

Pidä huolta heistä, joilla ei välttämättä ole kotia, vaatteita tai ruokaa.
Siunaa lapsia Venäjällä, Thaimaassa, Venezuelassa ja Tansaniassa.
Siunaa myös kaikkien muiden maiden lapsia.
Aamen.

Lopuksi voidaan vielä laulaa lastenvirsi Kuule Isä Taivaan.

KOKO PERHEEN TOIMINNALLINEN TAPAHTUMA

Toimintamme huipentui koko perheen toiminnalliseen lähetyspäivään seurakunnan leirikeskuksessa. Leirikeskukseen oli kerätty lasten projektin aikana tekemiä askarteluja (liput, soittimet, kartta, jossa käden- ja jalanjäljet). Siellä oli myös kerhoissa mukana ollut lakanamaailmakartta, ja kaikki karttaan kerätyt asiat (liput yms.).

Toiminnallinen päivä koostuu viidestä rastista. Perheet on hyvä jakaa rastirataa varten pieniin ryhmiin, jotka liikkuvat rastilta toiselle sovitusta merkistä oppaan johdolla. Jokaiselle rastille on tärkeää varata riittävästi aikaa, esimerkiksi noin puoli tuntia.

Ensimmäisen rastin tarkoituksena on viritellä perheitä lähetystyön aiheeseen. Kaikki perheet ovat kyseisellä rastilla samaan aikaan päivän aluksi. Neljä muuta rastia ovat kerhoissa käsitellyt neljä maata aiheineen. Tarkoituksena on rakentaa visuaalisesti kaunis ja mielenkiintoinen toiminnallinen päivä, jossa hyödynnetään mahdollisimman monia aisteja.

Alkuvalmisteluja:

Mukana olevat henkilöt

Päivää varten tarvitaan henkilöitä esittämään hahmoja rasteilla sekä oppaan tehtäviin. Mikäli on mahdollista, tapahtumaan voidaan pyytää avuksi esimerkiksi nuorisotyössä mukana olevia nuoria, kuten teimme oman toimintamme toteutuksessa.

Rasteilla olevat henkilöt esittävät kyseisten maiden asukkaita tai esimerkiksi lähetystyöntekijöitä, paikallisia työntekijöitä tai kummeja. Oppaiden tehtävänä on johdattaa perheitä rasteilta toiselle ja pitää yllä hyvää ja keskustelevaa ilmapiiriä. On tärkeää, että kaikki mukana olijat eläytyvät rooliinsa ja ovat mukana positiivisella mielellä. Rastista on tärkeä luoda luonteva ja rento hetki. Kaikki siirtymät tehdään luontevasti, ei mekaanisesti. Siirtymätilanteissa vältetään sanoja "seuraavaksi" tai "sitten". Roolissa pysytään koko rastin ajan. Pidetään yllä luontevaa ja rentoa

jutustelua. Rastilla, esim. askartelujen lomassa, voi kysellä miten matka on sujunut, tai mitä lapset omassa kerhossa tavallisesti tekevät.

On myös tärkeää, että Santeri Siili on jossain muodossa mukana tapahtumassa. Joku ohjaajista voi esittää ja kertoa asioista Santerin hahmossa. Toteuttamassamme toiminnassa eräs eläkkeellä oleva vanhempi herrasmies pukeutui siilipukuun ja esiintyi Santerina tapahtumassamme. Santeri voi kierrellä päivän aikana perheiden keskuudessa ja jutella heidän kanssaan.

Tapahtumapaikan koristelu

Tapahtumapaikan koristelulla on myös tärkeä merkitys. Jokaiselle rastille on hyvä hankkia maahan liittyviä esineitä, kuvia ja musiikkia. Myös lasten värittämiä lippuja ja tekemiä askarteluja voi hyödyntää koristelussa. Yksinkertaisillakin esineillä ja mielikuvituksella voi saada paljon aikaiseksi.

Passit

Jokainen perhe saa ensimmäisen rastin jälkeen itselleen papereista taitetun vihkosen, passin. Perheet saavat passiinsa eri maiden rasteilta jonkin leiman, jonka he voivat liimata passiinsa. Leima voi olla esimerkiksi ruokaohje, jonkin leikin tai askartelun ohje tai valmis hartaus. Tarkoituksena on, että perheet saisivat jokaiselta rastilta mukaansa jotain kyseiseen maahan liittyvää toimintaa, mitä he voisivat tehdä myöhemmin yhdessä.

OMA KUVA MAAPALLON SILLALLE

Jokainen saa paperinukken, josta tehdään oma kuva. Nukke viedään suuren maapallon läpi kulkevalle sillalle.

Rastin ajatus: Kuljemme kaikki samalla sillalla, yhteisellä maapallolla. Pidetään toinen toisistamme huolta ja suojellaan kaunista palloamme yhdessä.

Tarvittavat valmistelut:

- Rastilla tarvitaan suuri kartongille piirretty tai askarreltu maapallo, jossa on silta.
- Oman kuvan askartelua varten tarvitaan paperinukkeja, joille perheenjäsenet voivat piirtää tai askarella omat kasvonsa, hiuksensa ja vaatteensa. Mikäli paperinukkeja ei ole, mahdollista hankkia jokainen voi askarella oman kuvansa paperista, kankaista, langoista ja muusta materiaalista.

Muut tarvikkeet:

Paperia, värikyniä, saksia, liimaa, kankaita, lankoja

Kaikki perheet ovat yhdessä ensimmäisellä rastilla. Kukin saa oman paperinukan, josta saa tehdä oman kuvan. Perheet askartelevat yhdessä. Kun perheessä jokainen on saanut oman kuvansa valmiiksi, ne käydään viemässä suuren maapallon läpi kulkevalle sillalle. Sillalta tultaessa perheet saavat mukaansa tietyn värisen passin. Kun kaikkien kuvat ovat sillalla ja kaikilla perheillä on passit, perheet jaetaan passin värien mukaan sopivan kokoiisiin ryhmiin. Jokainen ryhmä saa mukaansa oppaan, joka ohjaa heitä maailmanympärimatalla. Ja matka voi alkaa!

VENÄJÄ – PYHÄKOULU

Rastilla on pyhäkoulun ohjaaja ja vapaaehtoinen työntekijä

Toiminta: Pienoispyhäkoulu, jossa on laululeikki, Raamattutuokio, askartelu ja hartaus

Rastin ajatus: Pyhäkoulu on yksi tärkeä tapa tehdä lähetystyötä. Kristinuskon sanoma leviää pikkuhiljaa laajemmalle. Lapset, jotka nyt kuulevat pyhäkoulussa Taivaan Isästä, voivat ehkä itse aikuisena tuoda omia lapsiaan pyhäkouluun tai ainakin kertoa omille lapsilleen taivaan Isästä.

Tarvittavat valmistelut:

Rastia varten on valmisteltava jokin laululeikki. Samoin tarvitaan jokin lyhyt Raamatunkertomus, johon voi helposti yhdistää yksinkertaisen askartelun. Raamatunkertomus voi esimerkiksi olla kertomus Viidestä leivästä ja kahdesta kalasta. Kertomukseen voi helposti liittää askartelun, jossa perheet saavat yhdessä askarella kertakäyttölautaselle viisi leipää ja kaksi kalaa.

Loppuhartauteen lyhyt rukous

Muut tarvikkeet:

Kynää, paperia, saksia, liimaa, Raamattu/ Lasten Raamattu

Pyhäkoulun ohjaaja toivottaa ryhmän tervetulleeksi Venäjälle ja pyhäkouluun. Hän kertoo, että Venäjällä pyhäkoulussa usein lauletaan ja leikitään, hän opettaa ryhmälle jonkin laululeikin. Leikin jälkeen on hyvä hetki rauhoittua kuulemaan mitä Taivaan Isällä on asiaa. Toinen ohjaajista voi lukea Lasten Raamatusta kertomuksen 5 leipää ja 2 kalaa, jonka jälkeen kertomusta olisi tärkeää muutamalla sanalla avata. Kertomuksen jälkeen ohjaaja voi kertoa, kuinka pyhäkoulussa myös askarrellaan ja nyt onkin hyvä hetki siirtyä yhdessä tekemään aiheeseen liittyvä askartelu. Kun kaikki on valmista, pyhäkoulu päätetään yhdessä hiljentyen ja Taivaan Isälle jutellen, ohjaaja ohjaa ryhmän yhteiseen hartaushetkeen.

Rastin aikana, juttelujen yhteydessä, voi myös yhdessä lasten kanssa todeta, että Venäjän pyhäkoulu muistuttaa paljon lasten omaa kerhoa, samanlaisia asioita tehdään. Merkistä toivotaan mukavaa matkaa!

THAIMAA – PÄIVÄKOTI

Rastilla lähetystyöntekijä ja nuori thaimaalainen, jonka pienempi sisarus päiväkodissa

Toiminta: Kirjoitetaan kirjeet Venäjällä, Thaimaassa, Venezuelassa ja Tansaniassa oleville lähetystyöntekijöille tai yhdyshenkilöille. Yhteystietoja saa seurakunnan lähetystyöstä vastaavalta henkilöltä. Jokainen perhe kirjoittaa yhden kirjeen yhteen maahan. Jokaiselle ryhmälle annetaan yksi maa, johon ryhmässä olevat perheet kirjoittavat kukin yhden kirjeen.

Rastin ajatus: Päiväkoti on tärkeä köyhille perheille. Lapset saavat päiväkodissa kuulla Taivaan Isästä, leikkiä toisten lasten kanssa, sekä lämmintä ruokaa ja vaatteita.

Tarvittavat valmistelut:

Lähetystyöntekijöiden tai yhteyshenkilöiden nimet ja mahdolliset kuvat

Muut tarvikkeet:

Kirjepaperia, kyniä

Sawatdii! Toivotetaan ryhmä tervetulleeksi Thaimaahan. Thaimaalainen nuori voi kertoa perheestään ja siitä, että he elävät köyhissä oloissa, slummialueella. Onneksi perhe tutustui lähetystyöntekijään, joka on auttanut perhettä paljon. Lähetystyöntekijä voi kertoa, että hän auttoi perheen pienimmän päiväkotiin, mistä oli paljon apua perheelle. Pieni lapsi saa päiväkodissa leikkiä muiden lasten kanssa, saa sieltä ruokaa ja vaatteitakin. Vanhempia lapsia hän on auttanut pääsemään kouluun. Näin äidille on jäänyt päivisin aikaa käydä myymässä käsitöitään ja näin saada perheelle isän töiden lisäksi rahaa ruokaan ja vaatteisiin. Nuori kertoo, miten tärkeää on, että sekä päiväkodissa että koulussa lapset saavat kuulla myös Taivaan Isästä. Nuori voi ehdottaa perheille kirjeiden kirjoittamista läheteille ympäri maailman, sillä heidänkin perheellään on tapana usein kirjoittaa kirje lähetystyöntekijälle, joka on auttanut heitä monessa asiassa. Lähetystyöntekijä voi kertoa, miten mukavaa kirjeitä on saada ja kuulumisia kuulla.

VENEZUELA – KUMMILAPSITYÖ

Rastilla suomalainen kummi ja venezuelalainen kummilapsi

Toiminta: Lakanan koristelu. Lakana jaetaan ruutuihin, joista annetaan jokaiselle perheelle yksi koristeltavaksi.

Rastin ajatus: Kouluun pääseminen ei ole joka paikassa itsestään selvää. Kummityön kautta lapset voivat päästä kouluun, saada koulupuvun, oppia uusia asioita ja kuulla Taivaan Isästä.

Muut tarvikkeet:

Lakana, kangasvärejä

Toivotetaan ryhmä tervetulleeksi Venezuelaan. Kummilapsi voi kertoa itsestään ja siitä, että hänellä ei ollut mahdollisuutta päästä kouluun, sillä hänen perheensä on köyhä. Lähetystyöntekijät kertoivat kuitenkin, että Suomessa olisi ihmisiä, jotka tahtoisivat ryhtyä kummeiksi ja näin auttaa nuoria, jotka eivät esim. pääse kouluun. Lähetystyön avulla nuori sai Suomesta kummin, jonka avulla hän on päässyt kouluun. Kummi voi kertoa, että hän on tullut ensimmäistä kertaa tapaamaan nuorta ja nuoren perhettä Venezuelaan. He ovat kirjoitelleet kirjeitä, mikä on heistä molemmista mukavaa. Nuori on kovin kiitollinen suomalaisen kumminsa avusta. Kummi taas on iloinen, että voi auttaa.

Tämä jälkeen perheet ohjataan lakanan luo, josta jokainen perhe saa koristeltavakseen yhden ruudun. Perheet saavat piirtää tai maalata kankaalle mitä haluavat. Lakana voidaan valmistuttuaan lähettää esimerkiksi seurakunnan kummilapselle tai nimikkolähettien kautta tervehdykseksi ulkomaalaiselle lapselle. Sotkamossa toteuttamassamme toiminnassa lähetimme lakanan seurakunnan kummilapselle Venezuelaan.

TANSANIA – LÄHETYSLENTÄJÄT JA TERVEYDENHUOLTO

Rastilla tansanialainen äiti ja sairaanhoitaja

Toiminta: Esterata. Kuljetetaan jotain tavaraa, esimerkiksi vesiastiaa, erilaisten esteiden läpi.

Rastin ajatus: Toisten auttaminen. Lähetystyön avulla päästään vaikeisiin paikkoihin viemään apua ja kertomaan Taivaan Isästä.

Tarvittavat valmistelut:

Esteradan rakentaminen

Muut tarvikkeet:

Vesiastia, nukke Nelu-tytöksi, lentokone (esimerkiksi pienoismalli tai pahvista rakennettu)

Tansanialainen äiti kertoo asuvansa perheensä kanssa afrikkalaisessa kylässä, jonne on vaikea tuoda apua maita pitkin. Nyt hänen pieni Nelu-tyttärensä on sairastunut ja he tarvitsevat pian lääkärin apua. Onneksi Tansaniassa lentävät lähetyslentäjät, jotka pääsevät koneillaan vaikeisiin paikkoihin. Lentäjän mukana on tullut sairaanhoitaja, joka hoitaa jo paikanpäällä pientä Nelu-tyttöä. Äiti ja sairaanhoitaja keskustelevat siitä, miten tärkeää työtä lähetyslentäjät tekevät. Nyt heidän on kuitenkin jo lähdettävä lentokoneen luo ja lennettävä pian sairaalaan. Lentokone on pienen matkan päässä ja heidän täytyy viedä mukanaan tavaroita. He pyytävät ryhmältä apua tavaroiden kantamisessa ja ohjaavat pitkin matkaa vaihtelevaan kantajia. Mukana voi olla avonainen vesiastia. Matkalla on kaikenlaisia esteitä (krokotiilijoki, viidakkoa, kaatuneita puita..) joista ryhmän tulisi päästä läpi toisiaan auttaen. Ryhmää kannustetaan auttamaan toisiaan ja painotetaan sitä, että matka täytyy tehdä yhdessä, kyseessä ei ole ”kuka ehtii perille ensin - peli”. Perillä lentokoneen luona todetaan miten hienosti selvittiin yhdessä, toinen toistamme auttaen. Sitä on lähetystyö, toisten ihmisten auttamista ja yhdessä tekemistä.

Tapahtuma päättyy yhteiseen lopetukseen, jossa voidaan lyhyesti kerrata päivän aikana koettua ja kiittää lapsia ja perheitä mukana olosta. Ennen kotiin lähtöä voidaan vielä yhdessä rukoilla lähetystyön, lähetystyöntekijöiden sekä kaikkien maailman ihmisten puolesta.

LOPPUSANAT

Toivomme, että materiaalimme on mahdollistanut sekä lapsille että aikuisille antoisan matkan tutustumisessa lähetystyön maailmaan!

Haluamme kiittää yhteistyötahojamme Sotkamon seurakuntaa sekä Suomen Lähetysseuraa arvokkaasta asiantuntemuksesta opinnäytetyöhömmme. Molemmilla tahoilla oli suuri ja tärkeä merkitys opinnäytetyömme onnistumisessa emmekä olisi pystyneet toteuttamaan työtämme ilman heidän apuaan ja tukeaan!

Koko perheen toiminnallista lähetyspäivää olivat kanssamme toteuttamassa tiimin lisäksi kahdeksan reipasta ja innokasta sotkamolaista nuorta. Heille suuri kiitos tärkeästä avusta!

Lämpimät kiitokset kuuluvat myös kaikille muille projektissamme mukana olleille vapaaehtoisille sekä meitä tukeneille ja tsempanneille henkilöille! Suurkiitos teille kaikille!

Suurimmat kiitokset kuuluvat kuitenkin lapsille, joiden mielikuvitus, innostus ja eläytyminen värittivät työtämme ja tekivät projektistamme suuren seikkailun!

LIITTEET

Askarteluohjeet Santeri Siilin lähettämiin kirjeisiin

Venezuela - Sadesoitin

Tarvikkeet:

- Vahva pahviputki, noin 40 cm pitkä
- Vasara ja nauvoja
- Nahkaa tai kangasta, narua
- Siemeniä, makaronia, riisiä tai pieniä kiviä noin 1,5-3 dl/ putki
- Koristeluun erivärisiä kangas- ja huopa paloja, sakset ja liimaa

Naulaa pahviputkeen nauvoja, naulat eivät saa tulla putken läpi.

Leikkaa nahasta tai kankaasta kaksi ympyrää, joiden halkaisija on suurempi kuin putken pää. Liimaa ympyrä toiseen päähän, voit vielä sitoa sen kiinni narulla.

Kaada siemenet, makaronit, riisit tai pienet kivet sisään avonaisesta päästä. Lisää niitä vähitellen ja kokeile ääntä. Kun sisusta on riittävästi, sulje avonainen pää samalla tavoin kuin ensimmäinen.

Koristele sadesoitin liimaamalla erivärisiä kangaspaloja putken päälle.

Kallistelemalla sadesoitinta saadaan aikaan sateen ääni.

Lähde: Lehtonen –Inkinen, Pirjo & Myllärniemi, Pirjo 2004. Ihanko totta! Kirja ja äänite lasten ja varhaisnuorten ohjaajille. Suomen Lähetysseura.

Sieppari – Tansania

Tarvikkeet:

- Peltipurkki (esim. hernekeittopurkki) tai pahvimuki
- Vasara ja nauvoja
- Vahvaa lankaa tai narua
- Limsapullon kruunukorkki
- Koristeluun paperia, maalia tai tusseja, liimaa ja sakset

Jos teet siepparin peltipurkista, tasoita purkin reunat vasaralla. Tee vasaralla ja naulalla pieni reikä keskelle purkin pohjaa. Pahvimukin pohjaan saat reiän saksilla.

Pujota lanka tai naru reiästä. Tee purkin sisäpuolelle jäävään osaan riittävän iso solmu, ettei naru pääse ulos reiästä. Tee kruunukorkkiin reikä, pujota naru sen lävitse ja tee solmu.

Koristele purkki maalamalla, tusseilla tai erivärisillä papereilla.

Pelin tarkoituksena on yrittää siepata korkki purkkiin heiluttamalla purkkia.

Lähde: Lehtonen –Inkinen, Pirjo & Myllärniemi, Pirjo 2004. Ihanko totta! Kirja ja äänite lasten ja varhaisnuorten ohjaajille. Suomen Lähetysseura.

Simpukkasoitin - Tansania

Tarvikkeet:

- Taipuisaa rautalankaa, halkaisija noin 2mm
- Kruunukorkkeja
- Pieniä muttereita
- Huopakangasta kahvaksi
- Vasara ja nauvoja, pihdit
- Liimaa

Halutessasi voit poistaa kruunukorkeista sisällä olevan tiivisteiden tylsällä veitsellä, tämä ei kuitenkaan ole välttämätöntä. Tee keskelle korkkia reikä naulalla ja vasaralla.

Taivuta rautalanka kevyelle kaarelle. Pujota rautalankaan vuorotellen yksi mutteri sekä kaksi kruunukorkkia sisäpuolet vastakkain siten, että ensimmäiseksi ja viimeiseksi tulevat mutterit.

Kun korkkeja ja muttereita on riittävästi, pyöritä rautalangan päät toistensa ympäri ja liimaa niiden päälle paksult huopakangasta kädensijaksi. Muotoile soitin ja kahva käteen sopivaksi.

Sitten ei muuta kun soittamaan!

Lähde: Lehtonen –Inkinen, Pirjo & Myllärniemi, Pirjo 2004. Ihanko totta! Kirja ja äänite lasten ja varhaisnuorten ohjaajille. Suomen Lähetysseura.